

מול התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדול שליט"א

בני ברק - אלעד

כ"ג טבת תש"ע

שמות

שנה י"ד גליון תרמ"ג

תוכן העניינים

לקח טוב עמוד ב'
 קול תפילה עמוד ג'
 שבת בשבתו עמוד ד'
 דבש תמרים עמוד ה'
 בשפתי צדיקים עמוד ו'
 פרפראות להכמה עמוד ז'
 ודרשת וחקרת עמוד ח'
 פניני התורה עמוד י"א
 חוקים להורותם עמוד י"ג
 היולא דצדיקיא עמוד י"ד
 דבר בעתו עמוד י"ז
 משולחן מלכים עמוד י"ח
 דברות קודש עמוד כ"ז

וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי

שבור ורצוץ התהלך לו העני בדרך כשמקלו בידו ותרמילו בין כתפיו שכן, אחרי שעבר עליו יום עבודה קשה ומפרכת ולא עלתה בידו לקבץ כי אם פרוטות שחוקות שלא יספיק אפילו ללחם צר ומים לחץ לבניו הרעבים.

שקוץ במחשבותיו נדד עד שהתקרבו לעומתו קבוצה של עניים אחים לצרה שגם הם עברו את כל התלאה כשהזרו על הפתחים כדי לפרנס אותם ואת ביתם, בעמדם כך פתחו בשיחה על מצבם הקשה ועל הירידה הגדולה שהלה במתן צדקה, אף העשיר הגדול ביותר בעיר, שפעם היו' נותן לכל עני רובל שלם, אינו נותן עכשיו כמעט מאומה.

אחד מן העניים שישב כל העת בצד, קפץ ואמר: איני יודע על מה אתם מדברים, לאחרונה כאשר עברתי בבתים לבקש נדבה, נתנו לי כולם בעין יפה בכל בית ובית קיבלתי רובל שלם.

העניים נרעשו סביבו ושאלוהו: מתי והיכן היה הדבר, ענה להם העני: הדבר אירע בעיירה פלונית, באתי לשם כפורים בשעת הסעודה, וקיבלתי מידי גביר פלוני רובל שלם, צחקו עליו חבריו ואמרו לו: אם כך אין זו ראייה, אם היות מספר לנו שביום רגיל באחד מימות השנה העניקו לך רובל שלם, ה' זה ממש חידוש ורבנות, אבל כפורים מה רבותא היא, כפורים כולם שרויים בשמחה ובחזונו, וכל אחד מרבה במתנות לאביונים, ואם כן איפוא אין זה פלא שנתנו לך רובל שלם.

והנמשל מובן, הדנה על הפסוק "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי" פירש רש"י שאותה בת לוי היא יוכבד, שהיתה באותו זמן בת מאה ושלושים שנה, אולם היא חזרה והפכה להיות נערה, וילדה את משה, והקשה האבן עזרא מדוע לא הזכיר הכתוב את הנס הנפלא שה' כאן, והרי שרה כאשר ילדה את יצחק בגיל תשעים פרסם הכתוב את הדבר כנס גדול, ולכאורה הרי כאן הנס גדול פי כמה שהרי יוכבד ילדה את משה בגיל מאה ושלושים.

אך על פי המשל הנ"ל מתורצת קושייתו, דעל שרה ראתה התורה לנחוצו לספר לנו כנס גדול, שילדה בהיותה בת תשעים, שכן בימים ההם היה בכך משום חידוש רב, לעומת זאת כמצרים נסים רבים היו שם דהרי כל הלידות היו שם שלא כדרך הטבע, שהרי אמרו חז"ל שכל אשה ילדה שם ששה בכרם אחד וכל הילדים נולדו בריאים וחוקים וירבו ויעצמו במאוד מאוד, א"כ מהו הפלא שאחת הנשים ילדה לעת זקנה ושיבה, שעה שהכל שם אינו אלא נס, והרי זה דומה כדוגמת העני שמקבל כפורים נדבה חשובה יותר מכל השנה.

די היסטאריע
 אגודת די חסידים בעלזא
 קומת רבי מאיר בעלזא
 אן די ירושת פונעם בלז
 תשע"ב
 עמוד ל"ח

להכנסת מודעות, ברכות מול טוב,
 הנצחת שם, לעילוי נשמת
 ולכל שאר עניני המערכת
 הארות והערות וכדו'
 אפשר לפנות
 להר"ר אלטער אשר אנטשיל
 אילאוויטש הי"ו
 011-972-527648437

לאמרי קאה צייטן

די מעלות פון

ב

די
צווייטע מעלה
איז:

כולל עצי חיים
פירט אויס דעם שליחות הקודש
פון מרנן
הקדושת יום טוב,
העצי חיים
בעל ברך משה ובנו רבינו
זכותם יגן עלינו

"צער צוויצן צ"ן צער"
קבלת יו"ט האט פאר
צ"ן הסתלקות
אנגעזאגט פאר'ן צוויצן
צערם **צ"ח חיים** ער זאל
מאכן צעם "רבי מאיר
הזו הנס כולל" ... צער
צוויצן צער צ"ח צ"ן האט
עס טאקע מייסט געווען ...
און פארן טאטן צ"ח איז
עס געווען אזוי קרוב אלס
צ"ח מאכן צעם כולל"

מדברי כ"ק מרן רבינו הגד"ק שליט"א

נאך א מעלה איז...
קומענדיגע וואך אי"ה

ה כונו ! ה כונו !

דינער הראשונה

מוצש"ק פר' תרומה הבעל"ט - בעיר וויליאמסבורג

2

קול התאחדותינו ש"י התאחדות האברכים די סאטמאר בני ברק

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר והסידות נאמרים

בני ישראל, תבן אין ניתן לעבדיך, לא ניתן לנו התבונה להבין אך להיות ב'ח' תתהלל נ'פשינו, ולבנים אומרים לנו עשו, היינו זאת ידרשו מאתנו ליבון עוונות. (באר המים)

★

ויאנחו בני ישראל מן העבודה וכו', כי כאשר האדם בצרה ר"ל, וצריך לזקוק אל הקב"ה להושיעו מצרתו, העיקר היא שלא ישיל על לבו צרות עצמו, רק על מה שמבטלין אותו מעבודתו ית', ואז כל התפילות שלו יהיה להם עליה בשביל שמצד צרת השכינה בתפילתו, וזהו פיו ויאנחו בני ישראל מן העבודה, היינו על מה שהמצרים היו מבטלים אותם מעבודת השי"ת, ותעל שעותם אל האלקים מן העבודה, היינו שהיה עליה לכל התפלות שהתפללו ונשלח להם הישועה מחת שצדפו ג"כ מה שהמצרים מבטלים אותם מעבודת ית'.

★

ומשה היה רועה וכו' ויבוא וכו', ופי' התורה"ק לנו להראות צדקות משה רבינו ע"ה, דאף שהיה ראוי לנבואה אנפ"כ היה רועה צאן. (קול שמחה)

★

ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים וכו', הנה הנשמה משוקעת בטומאת מצרים, ע"כ נקראת מצר הקדושה ראש הטומאה, אמנם ישראל להיותם אז בשפל המדרגה לא צעקו רק מפני נוגשי גופם ולא אכפת להו בנלות נשמה, ומ"מ הקב"ה דנם לזכות כי אין אדם נתפס על צער, וזהו ראה ראיתי עני עמי במצרים פי' כמה שהם בכחינת עמי' שהוא הקדושה שנקרבם הוא בעוני טומאת מצרים, וגם שמעתי שכל צעקתם אינו אלא מפני נוגשיו לא זולת, אלא כי ידעתי את מכאוביו ואין אדם נתפס על צער. (חתם סופר)

★

ושאלה אשה משכנתה וכו' ושמלת ושמתם על בניכם ועל בנותיכם, להבין הלשון ושמתם, דנגאלו ממצרים מהמת שלא שינו לבושם שגדרו עצם לילך במלבושי ישראל, ולכן לא מצי למיכתב והלבישו אתכם, כי היו צריכין לתפור מחדש הבגדים ששאלו מהם שיהיו בדרך שישאל כלם, ודרך מלבוש אם יתפרו אותם מחדש נתקטן המלבוש משהיה קודם ואין ראוי רק לקטנים, ולהכי אמר ושמתם על בניכם ועל בנותיכם. (דברי יחזקאל)

כל אחד מדת עצמו בכחינת זה, הוא מושב לצים.

★

ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו, הנה הגאון אלקי היהודי מפרשיסחא זוקללה"ה, דיבר בקדשו ותתצב אחותו היינו התורה שנקראת אחות על דרך הכתוב אמר להכמה אחותי את, אם הוא ניצבת מרחוק לדעה היינו הת"ח שנקרא דעה, העצה מה יעשה לו, שישפיל עצמו בחי' מה, וזה עצה להשיג התורה. (ישמח ישראל)

★

ותפתח ותראה את הילד וכו', אנפ"כ שאביה היה רוצה, בתו היתה רחמנות, ונ"ל דכשפתחה את התיבה וראתה את משה רבינו הושפעה ע"י ההתכבלות, ועלתה בו רחמנות כי כשמתכלים בצדיק מתעוררים המדות טובות שבאדם, וזהו ותפתח ותראה שע"י שהסתכלה בפני הצדיק ותאמר אמירה היא לשון רבה, מילדי העברים זה שמדי נתמלאה רחמים. (והה"ק מתי"ש מב'עלוא ז"ע)

★

תבן אין נתן לעבדך ולבנים אומרים לנו עשו, תבן הוא לשון תבונה ודעת, ולבנים הוא תשובה, ע"ד שאד"ל בפסוק כל עת יהיו בנדיך לבנים, וזה שאמר הכתוב, תבן הוא תבונה אין נתן לעידו, ולבנים שהוא תשובה אומרים לנו עשו, בתמייה מאין ימצא לנו פתח התשובה אם אין בנו דעת, והשי"ת יתנו דעת, ונוכה לתשובה שלומה למען לא יעול בכיטופא לעלמא דאתי אכ"ר. (שמע שלמה)

★

אתם קחו לכם תבן, ד' במסורה הדין, אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים, אתם נצבים היום, אתם עדי נאם ה', וא"ל דבכל יום ויום עושה הקב"ה עמנו נסים ונפלאות כבשה אחת בין ע' ואכ"מ, וקשה מוונותיו של אדם כקריעת ים סוף, וקוב"ה נתן להם לכל שר, ורבים הצוררים והמקנאים כנגד עוסקים בתוה"ק, וזה נרמו אתם קחו לכם תבן רומז על הפרנסה, ו"ל דתבן פרושו לשון הבנה, שנבין מה שהקב"ה עושה עמנו בצאת ממצרים, וגם היום אנחנו נצבים, ולכן ואתם עדי שהקב"ה שומר אותנו ומשניה עלינו למובח. (פני מפין)

★

תבן אין ניתן לעבדך ולבנים אומרים לנו עשו, תבן הוא מלשון תבוה, ותבן נטריקון ב'ח' תתהלל נפשי, והיה צעקת

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימ'ה, ידוע דגלות מצרים הוא גלות הכולל כל הגלות, ע"כ הגם שמדבר הכתוב בגלות מצרים, עכ"ז מרמו על כל הגלויות, ומצרים פירושו לפי"ז לשון מיצר וצער, והנה הגאולה מכל הגלויות שהוא ע"י תורה ותשובה, והנה תשובה יוכל כל אדם עשותו משא"כ תורה מי שאינו ת"ח אינו יכול לעסוק בתורה והתבייה לדוד שיחיה ספרו תהלים חשוב כעוסקים כנגעים ואהלות, וזה שנרמו בס"ת בפסוק תהלים ותשובה. (אגרא דלה)

★

למען ענותו בסבלותם, ברש"י בסבלותם של מצרים, קאי על היצה"ר שיש ב' מיינים אחד מה שמסית ח"ו לעשות נגד השם ב"ה שלא להתפלל ושלא ללמוד ושילך אחר תאות לבו ח"ו, והב' שילמוד וישתפלל ויעשה סיגופים בגבהות הלב ח"ו, זה קשה מהראשון, שכראשון בנקל לשוב בתשובה, ועל הב' קשה, וזה פירש"י למען ענותו בסבלותם של מצרים זה עינוי הגוף שמענה ומסגף עצמו חס ושלום, וזה היה גלות מצרים. (תורת חיים)

★

ויבן ערי מסכנות לפרעה, נ"ל ע"ד המוסר דלשון מסכנת הוא לשון הנאה, וזהו הפי' כאן מי שהוא בעל הנאות אזי הוא בונה ערים לפרעה, דהיינו להקליפה שנקרא פרעה אבל מי שמסגף עצמו ומענה עצמו מהנאות יתרות אזי יוכל לבא למדרגה גדולה, וזהו ובאשר יענו ארת, רצה לומר כנ"ל שמעניה עצמו, כן ירבה וכן יפרוץ בקדושה ובכל העולמות, וקל להבין. (טעם אלימלך)

★

ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו, נ"ל עפי"מ דעת קנית מה חסרת, דעת חסרת מה קנית, שתיבת מה הוא ע"ד ונחנה מה, והפי' אם האדם מרגיש הושב בדעתו שקנה דעת, יבין שחסר מדת מ"ה ועונה, אכן אם מרגיש חסרונו זה ראייה שקנה מדת מ"ה, וזהו ותתצב אחותו רומז להכמה, אמר להכמה אחותי את, והיינו אם האדם מבי"ט עצמו לדעת שהוא רחוק מהחכמה, אזי מה יעשה לו ישן מדת מ"ה ועונה, ועפי"ז ו"ל שניהם שיושבין ואין בניהם דברי תורה הרי זה מושב לצים, כי עונה נקרא גם אין שאין מרגיש מעלת עצמו, וזהו שנים שיושבין ואי"ן ביניהם, בכחינת אין ביניהם שאין אחד מתנשא על הבריו, דברי תורה זה כעצמו עולה כלימוד תורה, אבל הרי ז"ה, שמרגיש

חדש עלינו את החודש הזה
עם איז שוין

שבת מזכר כוין

אנא ואנא שטרענגט אייך אן מיט גרעסערע סכומים לטובת

"צדקת רבי מאיר בעל הנס"

ביז "ראש חודש" הבעל"ט
דארף נאך געשאפן ווערן
ריזיגע סכומים

כדי צו קענען שיקן צייטלעך
די חודש'ליכע תמיכה פון

\$75,000

פאר מוסדותינו הק'
יטב לב
אין ירושלים און בני ברק

וועגן דעם וויל איך בעטן יעדן איינציגן, כל אחד ואחד
מאנשי שלומינו בלי יוצא מן הכלל, מ'איז מחויב צו
טוהן כל טעדיק, און יעדע פעולה פאר די מוסדות בטף
בנפש ובממון. יעדער דארף געבן כפי נדבת לבו און
יותר כפי יכלתו, און זיך אפילו אנשטרענגען...
מדברי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פאר א פושקע אדער אויסצוליידיגן א פולע פושקע רופט:
845-782-3091 · 718-387-1213

קול תפילה

אמרות קודש בעניני תפילה נאמרים, על פרשת השבוע ערובים וסדרים

התוה"ק נותן חיזוק

ויבן ערי מסכנות לפרעה. התורה הקדושה רמזה לנו בזה הסיפור, איך ובמה ועל מה היה הגלות מצרים, כדי להורות לנו עצות טובות איך לעשות לדורות, בהיותנו נדחים ומפורים, איך לחזק ידינו הרפות, בהביטנו איך נתרשלו כחנו ומוחנו מחמת גדול השעבוד, וגודל טרדת הפרנסה, ושאר מיני בלבולים ר"ל עד שאין לשער, ומחמת זה אין בנו כח ומוח ושכל לכונן לבנו ומחשבותינו להתפלל ולעסוק בתורה. על כן בזה הסיפור אשר כתבה לנו התורה הקדושה, אשר היה בגלות מצרים גדול התחבולות אשר בקש פרעה שורש הטומאה, נגר עם בני ישראל להשקיעם ר"ל בעומק הטומאה, ועם כל זה השם יתברך ברחמיו המרובים רחם עלינו, כן ישיענו גם עתה במהרה בימינו, אמן.

(אמת ליעקב)

הקב"ה ברוב רחמיו מקבל צעקה

ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים. נראה לפרש דמלך מצרים נקרא היצר הרע (זוה"ק א', קי), ואמר הכתוב שמדריך בני אדם ברוב הימים אשר יגיעו ויתעורר לבדם בקרבם ויהרהרו בתשובה ויתחרטו על מעשיהם ורוצים להמית היצר הרע. ויש שאינו משכיל לעשות תשובה כהוגן ולתקן העיקר, הם המדות רעות ולטהר מחשבותיו שיתפלל בלי מחשבות זרות רק אחר שיהרהר בתשובה אמר יאמר בלבו שבוה הוא מתוקן כראוי ומרפה עצמו מן התורה ומן התפילה שהיא עיקר עבודה שהיא בלב זו תפילה (תענית ב.). וזה שאמר ויאנחו בני ישראל מן העבודה כאדם המתייגע ועומד לפוש אזי הוא מאנח ומיגיעתו ואינו עושה כלום ויועקו רוצה לומר רק ביום כנופיא ותענית שאומרים סליחות או זועקים ובוכים. אבל בשאר הימים אין מתאמצים כלל בתפילה, ואין זו תשובה נכונה אף על פי כן השם יתברך ברוב רחמיו וחסדיו מקבל צעקתם כאלו הם מתפללים בכוונה שלימה. והוה ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה פירוש כאלו היה עבודה בלב זו תפילה שלימה.

(נעם אלימלך)

להיות לו לב נשבר על שמעט בעבודתו יתברך ואינו עובדו כל הג' בחינות, וזהו ויאנחו בני ישראל מן העבודה, בניי נאנחו ולבם נשבר בקרבם על שהם אינם שובדים את ה' אלא מן העבודה בחלק המעשה ולא במחשבה ובדיבור ומכיון שהיה להם לב נשבר מזה, ע"י נתקבלה לרצון לפני אדון כל גם חלק הדיבור ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה, ר"ל אעפ"י שחלק עבודתם היה רק העבודה אבל מכיון שידעו זאת והי' להם לב נשבר מזה, ע"כ ותעל שועתם.

(נר ישראל)

הקב"ה ברוב רחמיו מקבל צעקה

ויאנחו בני ישראל מן העבודה ותעל שועתם, כל אנחתם וזעקתם הי' רק שרחוקים המה מעבודת השי"ת, וכיון שראה השי"ת אשר זעקתם הי' לשם שמים, מיד וישמע אלקים את נאקתם.

(אמנות משה)

הקב"ה קיבל אנחות בניי כמו תפילה

ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויועקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה. והנראה לפרש דהנה ידוע דהשי"ת שומע תפילה כל פה, והנה עבודה זו תפילה כמו שדרשו ז"ל (תענית ב.) על הפסוק (דברים יא יג) ולעבדו בכל לבבכם. והנה תפילה בעת צרה היא מצות עשה, שתפילה דאורייתא לכולי עלמא, לכך המתפלל בעת צרה עובד השי"ת וראוי שיענהו, מה שאין כן כשאינו מתפלל להשי"ת, רק שואג ומתאנח מכאב לבו ואינו קורא להשי"ת כלל, ודאי אינו ראוי שיענהו השי"ת, רק אם מרוב עבודה נסתם עינו ולבו ודעתו ושכלו עד שאין לו לב להבין לקרוא להשי"ת, אונס רחמנא פטריה ונחשב כאלו צועק להשי"ת. והיינו ויאנחו סתם, וכן ויועקו ולא נאמר אל ה', כי מגדול הלחץ והדחק שמעביר את האדם על דעתו ועל דעת קונו, לא שמו אל לבם לצעוק אל ה', רק סתם כצוּק מכאב לב, אף על פי כן ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה, ר"ל מן בחינת עבודה זו תפילה, והבין.

(ישמח משה)

ע"י לב נשבר מתקבל תפילות ישראל

ויהי בימים הרבים ההם ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויועקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה בכדי שהאדם יהיה נקרא עבד ה' כראוי הוא אך ורק כשעובד אותו ית' בכל הג' בחינות, מחשבה דיבור ומעשה אך אם האדם אינו יכול להגיע למדרגה זו, יראה עכ"פ לעבוד אותו בחלק המעשה לעשות מצות ומע"ט, וכמובן שצריך האדם

קהילות אפסיילונגן 5 מודעות נחישות
 חוק-אפי"ם 5 דברות קודש 5 מסיבות
 שיעורים ודרשות 5 חק וחז"ר 5 מערכת

קול תפילה
סאטמאר

718-305-6942 212-444-9899

ברוקלין 718-504-2188
 קרית יואל 845-537-6660
 מאנסי 845-694-4550
 לאנדאן 020-8002-9580
 מאנטשעסטר 0161-420-8878

צו ספאטען | אדווערטייזין חפס:
718.554.7549

718-305-6942 • 212-444-9899

דברים חוצבים להבות אש

בגדל חיוב החזקת מוסדות יטב לב בארד"ק - שהשמיע

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

אצל אסיפת עסקנים ד' ויחי בעיר בארא פארק

מוסדות יטב לב איז ביים פעטער ז"ל געווען די ערשטע צדקה

דער טאטע ז"ל האט עם אסאך מאל דערמאנט, אז יטב לב
איז געווען די ערשטע מוסדות וואס דער פעטער האט
געגרינדעט נאכן קריג, ער האט עם געגרינדעט אין
ארץ ישראל, און לכבוד די מוסדות איז ער
ארויסגעקומען קיין אמעריקע

דער טאטע ז"ל פלעגט זיך זייער
שטארק זארגן פאר די מוסדות
אלע יארן, ער האט געטון מה
שבידו פאר די החזקת המוסדות

מגבית "חינוך הטהור"

לטובת מוסדותינו הק' "יטב לב" באה"ק

כרשת שמות • בארא פארק יצ"ו

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים, על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

בזכות שמירת שבת נגאלו אבותינו ממצרים

ואלה שמות בניי הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו, כתב בבעה"ט סו"ת שבת, וי"ל דבזמן שהגיעו עת שיגאלו ישראל ממצרים והי' ערום וערי' בלי מצות ומעש"ט אך בזאת ששמרו בניי את השבת גם במצרים כנודע מאחז"ל שמשו רבינו ע"ה בחר להם יום מנוחה את יום השבת, בשכר זאת הי' די להם להגאל אותם ממצרים, והנה יעקב ובניו כשירדו למצרים בזה תמכו ותידותם שלא יתשקעו שם אף כי הבינו וראו בניהם אשר יקומו אחריהם לא יהי' ראויים לגאולה בזכות עצמם אך בזה אשר ישמרו את השבת וגם את ברית מילה ינצרו הי' בטחונם חזק ואמיץ אשר הי' ירחם עליהם לגאולה ולפליטה גדולה ולכן שם רומז את יעקב איש סו"ת שבת ר"ל שבוה יהי' כדאי להגאל.

בכה השבת יכולים להתחזק בשם לשון מלבוש

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו, ויש לרמז לפי מה דאתא במדרש בשב"ל שלשה דברים נגאלו ממצרים בשביל שלא שינו את שמותם ואת לשונם ואת מלבושיהם, ופרעה רצה דווקא להגביר כח הסט"א ולהכשילם בג' דברים הנ"ל, וע"כ נעשה מצרוע כי גבי מצרוע נאמר בגדיו יהיו פרומים לתקן פגם המלבושים, וטמא טמא יקרא רומז לתקן פגם ששינו שמם ולכך בשם טמא יקרא, וגם לתקן פגם הלשון כי מצרוע הוא מוציא רע, ושם פרעה ג"כ או תיות פ"ה ר"ע, ורצה דווקא לפגום בחינת לשון, וזו שעבדו בהם בפר"ך סוד פ"ה ר"ך כנודע, הכל לרמוז כדברינו, ועתה בעוה"ר אנחנו צריכים לשרש אחר ג' דברים הנ"ל כי גברה כח הסט"א ר"ל להדמות לעכו"ם במלבושיהם ובלשונם ובשמותם, והכל בכח שמירת שבת בסוד לא יחא דיבורך של שבת כדיבורך של חול בסוד הלשון, וגם מ"ש והחלפתי בזוה"ק מאי שבת שמא דקוב"ה, סוד שמותם לקרוא עצמם בשמות של יהודים, ועי"ז אנחנו מגביהם צד הטוב והאלימים כליל יחלופו ויבער קוצים מן הכרם, וזו ואלה שמות בני ישראל, בסוד שלא שינו את שמותם הבאים, מצרימה, היינו הגם שבאו למצרים היו ניכרים שהם בני ישראל בכל ענינים, וז"ש הבעה"ט את יעקב איש סו"ת שבת, היינו בכח שבת נרמזין כל ג' דברים הנ"ל של להיות בבחינת מצרוע ח"ו רק כל רואיהם יכירו כי הם ישראל זרע ברך ה'.

ע"י שמירת שבת זוכה לשמירת אות ברית

ואלה שמות בניי הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו, כתב בבעה"ט ישראל הבאים ר"ת וסו"ת מילה את יעקב איש סו"ת שבת, ויתבאר על פי מה שכתבו בספ"ק כי ששת ימי החול יונקים מקדושת השבת ואם יקדש האדם את יום השבת בקדושה עליונה בתורה ועבודה, אזי יזכה שיהיו כל ששת ימי המעשה חשוכים מכל חטא ומדובקים ביראת ה', ובפרט בענין שמירת ברית הרי שבו"ק שמירה מעולה לכל יכשל האדם בפגם

הגורא חס ושלום וכמו שכתב בראשית חכמה כי אות שבת ואות ברית כחדא אזלא וע"י שמירת שבת זוכה לשמירת אות ברית ותיקונו עי"ש ועוד זאת כי בכח ארבע תפילות של שבת קודש שהם נגד ארבע אותיות שם הוי"ה זוכה האדם לתקן הפגם ולהחזיר הארבע אותיות שם הוי"ה למקומו שאטלס מיניה ע"י שפגם באות ברית קודש. והנה כי תכלית גזירת קושי השעבוד היתה כדי שיבואו על ידו לחלל את השבת ויכשלו אחר כך בעבירות בכל ימי השבוע, ועל זה נרמז בתחילת הפרשה ואלה שמות בני ישראל הבאים ר"ת וסו"ת מילה את יעקב איש סו"ת שבת, להורות כי בהיות בניי בארץ מצרים מסרו את נפשם על שמירת השבת, ודבר זה היה להם לשמירה מעולה על שמירת הברית ובזכות זה זכו לגאולה. (ברך משה)

ע"י השבת זכרו ישראל במצרים בקדושת אבותיהם

הבה נתחכמה לו לבטל מהם השבת, וי"ל הענין עפ"י המדרש שהי' בידם מגילות שהיו משתעשעין בהם משבת לשבת לומר שהקב"ה גואלין לפי שהיו נוחזין בשבת, דנודע כי פרעה חשב לעכב ולשקוע את בניי בטומאת ארצו ולהיות לו עבדים לעולם חלילה ע"כ נא' וישימו עליו שרי מסי"ם כנודע ששר של שכח"ה מ"ס שמו, היינו שרצו ע"י כח שרי השכחה להשכיחם שורש ותולדות קדושתם ומעשי אבותם ושהיו שכחי עמך ובית אביך ויתאו המלך מצרים יפ"ך כאשר יתנהגו כמעשי עמו ועי"ז למען ענותו בסבלותם, ויוכל ליתן עליהם עול העבודה ביותר כי יעבדו מאהבת המלך ועמו בני המדינה בלב שלם להיות לעם אחד ח"ו, אולם בכל שבת שהי' להם מנוחה יום א' כמבואר במדרש וכאשר נתספו בניי ומשתעשעין במגילות שהי' להם כנו' שהמה בטוחין להגאל מארץ מצרים ולשוב לארץ אבותם וזכרו מעשי קדושת אבותיהם המקובל להם מאבותיהם ועי"ז נתחזקו בקדושה ליגע כי עם בניי המה ולא מצריים, ועי"ז הופר מזימת פרעה ועמו אשר רצו להשכיחם עמם ומולדתם כדי להשתקע ולעבוד באמונה את המצריים ח"ו וראו פרעה ויוצציו כי כינוסם בשבת גורם להם להפריע מזימתם ע"כ רצו לבטל מהם שבת.

תיקון השבת היא במקום סיגופים ותעניתים

רמז על שובבי"ם דאיתא בס' הקדוש להרב ר' חיד"א על דאיתא בש"ל' ובהאריז"ל דתשובה ר"ת תענית ש"ק ואפר ב"כה ה'ספד, אמנם שזה היה בדורות הראשונים שהי' להם גופים חזקים אבל עתה בדורות האלו שחלושים מאוד, הר"ת של תשובה תורה שבת וידוי ב'ושה הכנעה, נמצא לפי דבריו הק' דש"ק יש לו כח לתקן מה שבדורות הראשונים היה לנו תיקון ע"י סיגופים ע"כ ג"ל שמש"ה שוב בניי שובבי"ם הכיין על הצירוף שאמרנו שבר"ת תשובה דעתה ש"ק הוא תיקון כמו מאז סיגופים, כי הר"ת של שובבי"ם הוא בא' שבת בא' יום מ'נוחה, והיינו לנפש, ור"ל בזמן הזה שאי אפשר לנו לעשות סיגופים לתקן הנפש ע"כ הקב"ה ברו"ח נתן לנו הש"ק שהוא ג"כ תיקון לנפש והבן.

(רביד ההב - שמות)

דברים חוצבים להבות אש

בגדל חיוב החוקת מוסדות יטב לב בארה"ק - שהשמוע

ב"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

אצל אסיפת עסקנים ד' ויחי בעיר בארא פארק

מ'רעדט פון מוסדות אין ארץ ישראל,

דער שינאווער רב ז"ל

האט נאכגעזאגט פונעם אפטער רב ז"ל, אז

וויפיל תשוקה א איד האט פאר ארץ

ישראל, פאר "רבי מאיר בעל הנם"

פון דעם זעט מען וויפיל תשוקה דער איד

האט צום הייליגן באשפער

עם דארף ביי אונז

זיין זייער חשוב

און זייער הייליג

מגבית "חינוך הטהור"

לטובת מוסדותינו הק' "יטב לב" באה"ק

כרשת שמות • בארא פארק יצ"ו

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים

יוסף, לזה אמר את יעקב איש וביתו באו, שמתחלה כאשר באו עם יע"א גם ביתו הלך עמו מא"י וה"י שם קדושת א"י, ורק עכשיו נכנסו למצרים. (דברי יוא"ל)

☆

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה. וברשיי כתב אע"פ שמנאן בחייהן בשמותם חזר ומנאן במיתתן להודיע חיבתך, נראה בהקדם מה שפ"י השלי"ח עה"פ וזכרתי את בריתי יעקב, וקשה הא פסוק זה של נחמה ואיך בא בתוך הקללות, וי"ל כי אף זה הוא מתוכחת מוסר כי אינו דומה רשע בו רשע החוטא, לרשע בן צדיק שראה אביו מתנהג בחסידות, וכן אינו דומה מי שהוא דר במקום מכווער למי שהוא דר במקום תורה, וע"ז אמר ה' אזכור לך אלו הדברים שאתה מזרע אבות הקדושים, וגם הארץ אזכור כי נתתי לך ארץ ישראל שאיורה מחכים ע"כ, ובוה פ"י בעצ"ח מה שהתפלל יעקב בסודם אל תבא נפשי ובקהלם אל תחד כבודי, שהתפלל שלא יזכר להם בחטאתם ח"ו שהם מבניו וע"כ יוגדל אשמתם, וה"ש ואלה שמות בניי הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו, דהיינו שכ"ז שהיו במצרים היו עם יעקב אבינו משום דבניי במצרים היו מצוינים וכשרים והיו ראוי להם שיוזכר עליהם שמו של יעקב אביהם ושמות השכמים כאשר מונה והולך, ולזה נתכוון רש"י שמנאן במיתתן להודיע חיבתך, היינו מוטב שלא יזכר שמותם שלא להוסיף על עונש עליהם כאשר בקש ובסודם אל תבא נפשי, משא"כ כאשר הולכים בדרך הישרה אז אע"פ שמנאן בחייהם ראוי להזכירם גם במיתתן להודיעי שבח בניהם ההולכים בדרכיהם.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

אז היו במתי מעט ומצרים עם רב, וחשש שלא ידונו אחר רוב, ע"כ הושיבם במקום מיוחד קבוע בכחית כניוס לצדיקים, ואת העם העביר לערים למען יהיה פיזור לרשעים, ואז יש לישראל דין רוב כי קבוע כמחצה על מחצה ומטה כלפי חסד, ולזה אמר הכתוב ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף, ובתרגום דלא מקיים גזירת יוסף שיחיו ישראל קבועים במקומם, כי אם לשית עצה לנוד אותן ולפורן, ולזה ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו, בהיותם במקומם קבוע כמחצה על מחצה ומטה כלפי חסד, הבה נתחכמה לו פן ירבה גוי ועיבדו מצרים גוי, כל אחד ואחד לקח לו איש ישראל לעבד לו בבית ובשדה, וסוף דבר גם תבן לא ניתן להם ויפץ העם גוי, אין לך פיזור יותר מזה. (וי"ב 5)

☆

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה. ובמדרש וכי היום באים והלא ימים רבים היו להם שבאו למצרים וכ"ו מת יוסף נתנו עליהם משוי לפיכך כתיב הבים כאילו אותו היום נכנסו למצרים, והביאור הוא לפימשי"כ בשי"ך עה"תקה"פ ואת יהודה שלה לפניו שנתלחה אותה רצועה מא"י לגושן, ואותה רצועה היתה נעלמת ולא היתה נודעת אלא ליעקבובניו, לזה אמרו יבן נא עבדיך בארץ גושן וכ"ו ולפי"ז יע"א לא נכנס לאויר הוי"ל כלל שלא להיטמא מאויר ארץ העמים, אלא היתה רצועה של א"י מתקפלת והולכת לפניו והוא בתוכה, וכן כשהוליכהו לאחר מיתתהיתה מתקפלת והולכת עמו, והו שרמו לו אנכי ארד עמך מצרים ואנכי אעלך גם עלה ע"כ, וזשי"ח הבאים מצרימה וכ"ו מת יוסף כאילו אותו היום נכנסו למצרים, וכי תימא הלא באו ולא קעת כאשר מת

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו. י"ל דדעת האומות דישראל במלין ברוב לגביהו, אך ידוע דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי ואינו במל ברוב משא"כ אחר דנידוי, ולפי"ז אם ישראל יושבין במקומן אין חשש ביטול ברוב, אבל לאחר שגלו הוי נידוי, אבל אינו חשש דמצינו אחד שקול כנגד כו"כ, כמו משה שקול כנגד כל ישראל ואם כן יתכן הפחות שבישראל שקול כנגד כל האומות ולא רובא הם, וראה לזה מהמבואר במדרש כי השי"ת נכנס עמם במנין השלים מספר שבעים, ומוה יובן כמה ספון אחד מישראל אם כביכול מחשיב עצמו לאחד מהם, וזשי"ח ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה, דפירשו מקביעתן ובאו למקום הטומאה ואיך לא חשו דישתקעו בטומאה ח"ו ויבטלו ברוב, לזה אמר ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב שבעים נפש, והלא בפרטן אי אתה מוצא רק ששים ותשע אלא שכביכול השלים המנין, ומוה יובן כמה חשוב אחד מישראל ואם כן אין כאן רוב נגדם. (ישמח משה)

☆

הבה נתחכמה לו פן ירבה ונוסף גם הוא על שונאיו. אפ"ל לפימשי"כ בכבוד שור לבאר דברי חו"ל כינוס לצדיקים הנאה להם והנאה לעולם. כי העולם נידון אחר רובו ועל פי רוב ההשעם בעולם רובא ניהו, ולכן כינוס לצדיקים שהם קבועים ויושבים במקומם וקיי"ל כל קבוע כמחצה על מחצה הנאה להם והנאה לעולם, שמכריעים את כל העולם לזכות דוודאי הקבי"ה מטה כלפי חסד, אבל פיזור לצדיקים ואינם קבועים הרי כל העולם מוכרע לקף חובה ח"ו מחמת רוב רשעים, ולכן הושיב יוסף אביו ואחיו בארץ גושן ואת העם העביר אותם לערים, כי

דברים חוצבים להבות אש

בגדל חיוב החוקת מוסדות יטב לב בארה"ק - שהשמיע

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

אצל אסיפת עסקנים ד' ויחי בעיר בארא פארק

דאס איז די צוועק פארוואס מ'איז זיך היינט
צוזאמגעקומען, אביסל נתעורר ווערן, אביסל
אנצעווארימען, אנצעווארימען די אידן וואס זיצן דא,
עס זאל זיין טופח על מנת להטפית,

די אידן דא זאלן זען
אנצעווארימען אנדערע אידן
אחים לדעה, זיי זאלן
ארויסנעמען א חלק לטובת
די מוסדות אין ארץ ישראל

מגבית "חינוך הטהור"

לטובת מוסדותינו הק' "יטב לב" באה"ק

כרשת שמות • בארא פארק יצ"ו

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא

כחצי שנה קודם הסתלקותו של הרה"ק בעל "צמח צדק" מליובאוויטש זי"ע היה פותח בכל יום את המדרש רבה

וקורא לפני בנו מהר"ש מתוך המדרש (יל"ש רמז קס"ב) "וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא אע"פ שמת יוסף ואחיו אלוקיהם של אלו לא מת", ובנו מהר"ש לא היה מראה בשעת מעשה שום תנועה של עצבות, ואדרבה כעין חיוך היה נראה בפניו, אך תיכף אחרי כן היה הולך לביתו, והיה ממרר בבכי ושוֹפֵך דמעות בלי שיעור.

למה תכה רעך

הרה"ק ר' נפתלי צבי מראפשיץ זי"ע היה מחזר על פתחי נדיבים, לאסוף תרומות לפדיון שבויים, פע"א נקלע לביתו של עשיר אחד מעדת המשכילים והיה בהכנסו בשער הבית זינקו כנגדו הני כלבין דחציפין, מיד הרים הרה"ק מראפשיץ את מטהו והניסם במכות, קרא אליו בעל הבית שהשקיף מבעד החלון ואמר: תמיהנו עליך ששכחת פסוק מפורש "למה תכה רעך", ענהו הרה"ק על האתר: "האחיים יבואו למלחמה ואתם תשבו פה".

הלהרגי אתה אומר

הרה"ק בעל "אוהב ישראל" מאפסא צוק"ל נפגש פעם עם הרה"ק מרוזין צוק"ל עם בנו בכורו הרה"ק ר' שלום יוסף, שהיה עדיין ילד צעיר לימים, שאל הרה"ק מאפסא את הילד

שלח נא ביד תשלח

בעת שנתמנה אבי הגה"צ רבי אלעזר ניסן זללה"ה לאב"ד סיגוט ונסע עמו ק"ז הישמח משה זללה"ה ללוותו ונתקבצו אז אלפים רבים מישראל ויצאו לקבל פניו בבגדי שבת ויר"ט והוא סבא קדישא בכה מאוד ע"ז הכבוד ואמר או לו למי שהעולם מטעין בו, אז פתח אבי ז"ל את פיו בחכמה ואמר לו שהכבוד הזה נותנים לו עבור תורתו בשביל שהוא ת"ח ומייגע א"ע בתורת ד' ונחה דעתו של זקני היש"מ ונענה נחמתי בני נחמתי ואמר לפרש את הפסוק (תהלים) שויתי ד' לנגדי תמיד וגו' לכן שמח לבי ויגל כבודי עפ"י שפי הרמב"ם הכתוב למען יזמרך כבוד ר"ל שאם נותנים כבוד להקב"ה, אזי הכבוד מזמר ומשבח על שהגיע להקב"ה לא כן כשנותנים כבוד לבנ"א עכ"ל לכן כשחולקין כבוד לאדם צריך להבין שלא בשביל עצמו הוא זה אלא בשביל שיש בו תורה ויראת שמים וצדקות וכל זה מתת אלוקים הוא ולכן צריך שיעלה הכבוד ההוא להש"ת ויאמר שהכבוד אינו שלו אלא של הקב"ה ואז יגל הכבוד ויזמר, וז"ש דוד מלך ישראל כשחלקו לו כבוד שויתי ה' לנגדי תמיד לדעת שהכל מידו והכל שלו כדכתיב לך ד' הגדולה והגבורה וגו' לכן שמח לבי ויגל כבודי שאינו לעצמי אלא של הקב"ה זה תוכן דבריו ז"ל שאמרם ברשפי אש, וז"ש שלח נא ביד תשלח ופרש"י ביד מי שאתה רגיל לשלוח והוא אהרן ויחר אף ד' במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו וגו' ואתה תהי' לו לאלהים, ולכאורה צ"ב מה התשובה שהשיב לו הקב"ה אך לדרכינו יובן דמשה היה סבור שיהא אהרן מיצר על גדולתו וע"ז אמר לו הש"ת הלא אהרן אחיך הלוי וגו' הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו, ולא יהא מקפיד עליך שאתה עולה לגדולה והטעם כי ואתה תהיה לו לאלהים לרב ולשר כפרש"י וגם לאלהים קודש והכונה שאהרן יודע שאין גדולתך לעצמך כי אם לאלוקים וע"כ לא יקנא בך ואדרבה ישמח בלבו.

(ייטב לב)

מה הוא לומד, וענה שהוא לומד חומש ורש"י והי' אז פרשת שמות ושאל אותו מאי דמפרש רש"י עה"פ (שמות ב' י"ד) הלהרגי אתה אומר כאשר הרגת את המצרי, ואנה הילד דמכאן אנו למדין שהרגו בשם המפורש, והמשיך הרה"ק מאפסא לשאלו, הנה בפר' וישלח (בראשית ל"ב ח') כתיב ויירא יעקב מאוד ויצר לו וכו' ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכהו והי' המחנה הנשאר לפליטה, ולכאורה תמוה הדבר למה פחד יעקב מעשו הלא הי' יכול להרגו בשם המפורש, והשיב לו הילד הרי מפורש בפרשתן שאמר הקב"ה למשה, וארא אל אברהם ואל יצחק ואל יעקב וכו' ושמי ה' לא נודעתי להם, דהיינו שלהאבות הק' לא נתוודע הש"ת בשם המפורש ומשו"ה לא הי' יכול להרוג את עשו בשם זה.

(נר ישראל)

ושמתם על בניכם ועל בנותיכם

הרה"ק רבי יעקב שפירא אבד"ק הומנא היה מדבר פעם אחת עם רבו הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימינוב זי"ע מענין

פריצות הדור ומאדעס השולט בעולם, ואמר הוא ז"ל לפני מורו הקדוש, כי הענין מרומז בקרא דכתיב בפרשתן ושאלה אשה משכנתה וגו' ושמלות ושמתם על בניכם ועל בנותיכם וגו', דלכאורה הוי ליה למימר ולבשתם, אלא רמז בזה כי המצרים עשו בגדיהם באופן פריצות שרע בעיני ה', על כן ציוה להם "ושמתם" ובתרגום "ותשוון" רצ"ל לתקנם מחדש באופן הכשר, ואם כן מבגדים גדולים יהיה ראוי לתקן רק לבניכם ולבנותיכם, ודפח"ת.

(ילקוט מנחם)

דברים חוצבים להבות אש

בגדל חיוב החזקת מוסדות יטב לב בארה"ק - שהשמיע

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

אצל אסיפת עסקנים ד' ויחי בעיר בארא פארק

די מוסדות אין ארץ ישראל האט די סגולה פון "צדקת רבי מאיר בעל הנם"

דער תכלית פון צדקת רבי מאיר בעל הנם איז געווען,
צו זען אז חוץ לארצ'דיגע אידן זאלן שיקן געלט פאר
תושבי ארה"ק, פאר די וואס זיצן און לערנען, זיי זענען
עוסק על התורה ועל העבודה, צו ס'איז מלמדים עניי
ארץ ישראל.

דאס איז צדקת רבי מאיר בעל הנם

מגבית "חינוך הטהור"

לטובת מוסדותינו הק' "יטב לב" באה"ק

כרשת שמות • בארא פארק יצ"ו

פרפראות להכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

בגלל השעבוד וזה פרעה ישלם כפי הבטחת הקב"ה אבל כיון ששחט התינוקות בזה נתחייב מיתה לכן חשבו כיון שיש מיתה אז לא ישלמו עבור השעבוד שאין מת ומשלם ואמרינן קם ליה בדברה מיניה לכן זיאנחו בני ישראל מן העבודה בגלל העבודה שעבדו בחנם ולא ישלמו להם.

☆

שלח נא ביד תשלח. במדרש פליאה איתא שלח נא ביד תשלח ביד ר' עקיבא, היא פלאי, והנל"פ עפי"מ דאיתא (קדושין נ"ו.) ר' שמעון העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת ה' אלקיך תירא פירש עד שבא ר' עקיבא ודרש רבות תלמידי חכמים, ולכאורה קשה למה דווקא ר' עקיבא דרשו, ועוד למה כתיב עד שבא, היה לו לומר עד שדרשה, כמו עד שדרשה בן זומא, אכן י"ל ע"פ מה שאי במדרש שעשרה הרגו מלכות היו נגד עשרה שבטים שמכרו את יוסף, אך באמת היו רק תשע אלא שצירפו להקב"ה ולכן היו עשרה ור' עקיבא שהיה מן הגרים היה כנגד הקב"ה, ולפי זה ראיתי לפרש מאמה"כ (ויקרא כ"ז ל"ב) וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבור תחת השבט העשירי יהיה קודש לה', היינו נוטריקון ויבי לימה מית עקיבא שיהיה רזעה ב'קד ויצאן, דהיינו שר"ע לא היה צריך למות כיון לא היה רק תשע שבטים, והתירוץ הוא "כל אשר יעבור" מן העולם "תחת השבט" במקום השבטים שמכרו את יוסף, "העשירי" היינו ר' עקיבא, "יהיה קודש לה'" במקום הקב"ה, ולפי"ז יתבאר ר' שמעון העמסוני היה ירא להשוות ת"ח להקב"ה לכן פירש "עד שבא ר' עקיבא" אוד שראה שר' עקיבא היה נגד הקב"ה ויכולים להשוות ת"ח להקב"ה "ודרש" גם ר' שמעון היה כבר יכול לדרוש, וזה שאמר משה שלח נא ביד תשלח דהיינו שתשלח ביד מי שיהיה נחשב כמך דהיינו ר"ע שהוא במקום הקב"ה.

☆

למה הרעות לעם הזה למה זה שלחתני. וי"ל עפי"מ דאיתא (שמי"ג ד') שהקב"ה התנה שאם הגאולה תהיה בזמנו אז הגאולה יהיה ע"י הקב"ה בעצמו ואם לא שלם הזמן אז יהיה ע"י שליח, ואיתא ב"אלשיך" שני טעמים על גלות מצרים טעם א' בשביל שאמר אברהם במה אדע ע"כ נגזר על בניו גלות במצרים וטעם ב' שע"י העבדות במצרים יטהרו ויודכס מזהמת הנחש ויוכשרו לקבל התורה וזה הרכוש הגדול שאמר הקב"ה, נמצא לפי הטעם הראשון גם בני ישמעאל ועשו היו צריכים להיות בגלות אבל הטעם השני אינו שייך בישמעאל ועשו רק לעקב והגלות מתחיל משנולד יצחק כמו שדרשו "כי גר יהיה זרעך" בעוד שזרעך מועטים לשון יחיד היינו בימי יצחק ועקב גם יהיה גירות והגירות יחד עם השעבוד יהיה ד' מאות שנה, וי"ש משה "למה הרעות לעם הזה" דווקא ולא לעשו וישמעאל אלא ע"כ הגלות הוא לא בשביל אברהם שאמר במה אדע אלא בכדי שיוכשרו לקבלת התורה אי"כ מתחיל הגלות מיצחק וכבר הגיע זמן הגאולה "למה זה שלחתני" ולא תגאל אותם אתה בעצמך. (ליקוטי נפתלי)

וייטב אלהים למילדות וירב העם ויעצמו מאוד. יל"ד שלא הזכיר במאי הטיב למילדות, כ"א בפסוק השני, ויעש להם בתים וכדפי' רש"י בתי כהונה ומלכות, וגם זה דרש רחוק והוא רק רמז על העתיד, ועכ"פ צריך להיות מפורש מהו ההטבה, ותו קשה הלא לעיל כבר כתיב ששה לשונות "פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאוד מאוד" וזה מרמז על ששה בכרס אחד וא"כ מה צריך לכפול כאן וירב העם ויעצמו מאוד, ועוד היא מוסף גרע הוא שלא הזכיר אלא ג' לשונות "וירב ויעצמו מאוד", וי"ל דהנה אחז"ל במס' סוטה ותחין את הילדים שהי' מספקות להם מים ומזון, פירש"י שהי' טומנות הילדים בבתיהן ושם הי' מספקות להם מים ומזון, וצ"ע מה צורך להטמנה הלא עדיין לא נגזר כל הבן הילוד, ועוד די קמן שפרעה הרגיש ותחין את הילדים, על כן נראה כיון שהי' מפורסם שבני יולדות ששה בכרס אחד, ע"כ כשהתנצלו המילדות שבטרים תבא אליהם המילדות וילדו, התינת ב' וג' ילדים שפיר, אבל להוליד כל ששה הילדים בטרים תבא המילדות זהו תירוץ רחוק, ע"כ הטמינו ג' בבתיהם וג' הגינו אצל האם, ואמרו טרם באנו אליהם כבר ילדו ג' והנשארים ילדו אח"כ והמיתו אותם, והנה המלך חשש שמא שקך עטו והטמינו הילדים בבתיהם במטמוניות במחילות במרתפות ומי יכול לידע מטמוניות של חבירו, ע"כ ויהי כאשר יראו המילדות את האלהים ויעש להם המלך בתים שם ישכנו המילדות, ואל בתיהם לא יבואו כ"א אשר עשה להן המלך ושם לא ידעו להטמין, והנה אז אחד ששכנו בבתי המלך אילו היו הנשים יולדות ששה בכרס אחד והי' המצרים מצאים ששה לדים, הי' איגלאי למפרע שגם הראשונים לא המיתו ג' מהם אלא הטמינו, ע"כ וייטב אלהים למילדות שכל אותו הזמן לא ילדו כ"א ג' בכרס אחד היינו וירב העם ויעצמו מאוד, רק ג' לשונות, וכשמצאו המצרים רק ג' ידעו שהמילדות המיתו ג' שהרי לא הי' להם מקום להטמין בבתי המלך, ולפי"ז כך שיעור הכתוב וייטב אלהים למילדות שלא הי' אז לישראל רק ג' בכרס אחד, וטעם הטובה הזאת הוא, כי ויהי כי יראו המילדות את האלהים ויעש להם המלך בתים שלא יכלו להטמין ע"כ הי' צריכין להטבה כנ"ל.

☆

וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה. ופרש"י מלמד שנצטרע והיה שחט תינוקות ישראל ורוחץ בדמם, ולכאורה קשה דהיה לו לומר ויאנחו סתם ואז היינו יכולים לפרש שנאנחו בגלל שחטת התינוקות, אכן י"ל דהנה המפר' הקשו איך דן הקב"ה במיתה ובמזון הלא קי"ל אין מת ומשלם, ותי דהממון היה הבטחה של הקב"ה "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" עוד מלפני מחשבת פרעה להמתית הילדים ובאמת לא נתקיימה מחשבתו וגם מה שצוה "כל הבן הילוד היארה תשליכוהו גם לא נתקיימה כדאיתא (פדר"א מ"א) כל הילדים שהשליש המצרים ליאור לא מתו אלא היאור היה מפליט אותם לדבר מצרים, וכיוון שלא נתקיימה מחשבתו אי"כ לא נתחייב מיתה ואין חייב רק

דברים חוצבים להבות אש

בגדל חיוב החוקת מוסדות יטב לב בארה"ק - שהשמיע

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

אצל אסיפת עסקנים ד' ויחי בעיר בארא פארק

איך האף

מ'זועט מקבל זיין

מיינע זוערטער,

האבן אן אחריות פאר די
ארץ ישראל'דיגע מוסדות,
זען ארויסצוהעלפן מיט
אלעם וואס מען קען.

מגבית "חינוך הטהור"

לטובת מוסדותינו הק' "יטב לב" באה"ק

כרשת שמות • בארא פארק יצ"ו

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

הדרשת והקרת

בענין המזיק ע"י שם או סגולה אי הוי מזיק ואי מותר בשבת

נחשים ועקרבים, ובמשנה ברורה (ס) מביא בשם האלי' רבא דאע"פ שע"י הלחישה נצוד הנחש או העקרב מ"מ אין בו צידה טבעית.

וכן מד' הגמ' בעירובין ששואלין באורים ותומים בשבת וליכא בזה חשש כותב וא"כ חזינן מינה דהיכא דלא הויא מעשה טבעית לא מיקרי מעשה וא"כ אינו חייב.

ובספר יד אהרן (סי' ו) ובשו"ת אבני חפץ ועוד אחרונים מביאין ראי' דמעשה ע"י שם או סגולה לא מיקרי מעשה, והמזיק או הורג ע"י שם לא נקרא רוצח, דהרי מפורסם קושיית המרדכי דבטו"ז (אורח סי' רצ"ב) כתב דמשרע"ה מת בשבת, והרא"ש (בפסחים פרק י' סי' י"ג) כתב דביום שמת משה כתב י"ג ספרי תורה וכן איתא במדרש וילך (דבר' ט. ט.) וקשה דהאיך הותר לו לכתוב בעצם יום השבת, והרבה תירוצים יש בזה.

והשל"ה הק' תירץ דהי' ע"י השבעת קולמוס ע"י שהוכיר שם והקולמוס כתב מעצמו ואין בזה משום כתיבה, (ועיין בזה בשו"ת חת"ס חו"ס סי' כ"ט שדן בד' השל"ה) ומזה מביאין ראי' דהמזיק או רוצח ע"י שם לא הוי מעשה, וגם בשבת לא מיקרי מלאכה.

☆

אמנם האחרונים סותרין בטו"ז שני הראיות שמובאין לעיל שרצו להביא משבת שכשם שהותר בשבת קמ"ל דל"ה מעשה, על פי החידוש הידוע של הבית מאיר (באה"ע סי' ה) והחת"ס (חו"ס סי' פ"ד - חו"מ ארח סי' ר"א) וכן נודע בשם הישועות יעקב (אורח סי' רס"ג אות ו') דבשבת לא שייך שליחו של אדם כמותו אפי' אינימא דשייך שליחות בעכו"ם, דבשבת לא הקפידה התורה על עצם עשיית המלאכה שלא תיעשה, רק קפידת התורה שגופו של ישראל ינוח ולא יעבוד בה שום מלאכה, כמו שכתוב למען ינוח שורך וכו', ע"כ אפי' שלח שליח לעשות מלאכה בשבת ועשאה לא עבר המשלח שום איסור כיון דהעיקר הקפידא שגופו ינוח בשבת, וסוכ"ס הרי נח ולא עשה כלום, ועצם הדבר שהמלאכה נעשה לית לן בה.

ובזה הם מיישבין הקושיא דאמאי אמרי' בגמ' אמירה לעכו"ם בשבת שבות דהיינו דהוא איסור דרבנן, הרי שלוחו

בפרשתן (שמות ב, יד) הלהרגני אתה אומר כאשר הרגת את המצר, פירש"י מכאן למדין שהרגו בשם המפורש באחרונים יש נידון גדול אם ההורג ע"י שם או כישוף או שמזיק את חבירו על ידם אם נקרא מזיק או רוצח אי לאו, ובה תלוי נמי לכא' אם מותר לעשותו בשבת דאי הוי רוצח ומזיק משתמע מינה משום דקעביד מעשה וא"כ אסור לעשותו בשבת, ואי לא מיקרי מזיק ורוצח מותר בשבת.

☆

והרב החיד"א ז"ל בספרו דבש לפי (מערכת א' אות ה') מבאר באריכות שבוודאי חייב, ומביא סייעתא להדיא מד' בעל הלכות קטנות (ח"ב סי' צ"ח) שההורג נפש ע"י שם או ע"י כישוף כיון דבדיבורו עביד מעשה הוי כוורק חץ על חבירו להורגו דפשיטא דחייב.

☆

ומוסיף החיד"א דלא תיקשי דאם הנרצח לא מחוייב מיתה האיך מועיל השם להרגו, דזה אינו דכיוון דהאדם הוא בעל בחירה ורוצנו יתברך הוא שאם אדם יזכיר שם זו יגרום לפעולה זו, ואין מעבדין על ידו משום דבידו הבחירה וברצותו אומר וברצותו גומר.

וראי' לזה מדברי חז"ל שאנשי דור המבול היו בקאיין בשמות, והיו אומרים שהם ישיעו את המלאכים לעשות רצונם ולעכב הפורעניות, והשי"ת שינה סדרי המלאכים והחליף את של זה בזה, וכשהיו קורין למשל למלאך האש הוי אומר איני ממונה על האש, וכדו', ולכאור' אמאי הוצרך לשנות סדריהם הרי כיון שהוא נגד רצון הבוי"ת בוודאי פעולתם לא יצליח, אלא ראי' מינה דכיון דהאדם הוא בעל בחירה, ע"כ יכול להזיק אפי' כשהוא נגד רצון הבורא, ובודאי דמיקרי רוצח דעקימת שפתיו הויא מעשה וההורג בשם חייב, עכ"ד, ולפי"ז בוודאי דאסור לעשות כן בשבת מדהוי מעשה א"כ ה"ה לענין מלאכת שבת.

☆

ויש מן האחרונים שרצו להוכיח שלא הוי מעשה ולא מיקרי רוצח ומותר בשבת ועיין קה"י על בב"ק (סי' מ"ה) ובשו"ת תפארת שלמה (סוסי צ') מד' הגמ' בסנהדרין (קא.) דלוחשין בשבת לחישת נחשים ועקרבים ואין בזה משום צידה, וכן איפסיק בשו"ע (ארח שכי"ס סע"י מ"ה) לוחשין על

ובמגדנות אליעזר (מהרה"ג ר' אליעזר צוקער ז"ל) עפ"י חידושי של הבית מאיר והחת"ס הנ"ל מתרץ דלכאו' אותו הספרי תורה שכתב משרע"ה בשבת, לפי"ד השלה"ק היו ע"י השבעת קולמוס והזכרת שם והקשה ממנ"פ אם מיקרי מלאכה האיך כתב בשבת, ואי לא מיקרי מלאכה בידי אדם אלא כנעשה מאליו א"כ לא הוי ס"ת כשר דבעי' שיהי' בידי אדם ועוד דבקרא כתיב ויכתוב משה ומשמע דהוי מלאכה וא"כ האיך הותר לו, ותירץ שפיר עפי"ד החת"ס והבית מאיר דבוודאי יש לחלק בדבר דלגבי שבת לא מיקרי מלאכה דסוכ"ס גופו נח ולא עשה שום מלאכה ממשית בגופו והיא עיקר קפידת התורה בשבת, משא"כ לגבי כתיבת ספר תורה שפיר הוי כנעשה ע"י משה ונתייחס אחריו וכדכתיב בקרא להדיא ויכתוב משה ודפח"ח.

של אדם כמותו ומטעם שליחות יהי' איסור דאורייתא, ולפי חידוש הנ"ל אתי שפיר דבעצם המלאכה לית לן בה דלא זו היא קפידת התורה, וא"כ בזה ששלח עכו"ם לעשות מלאכה מטעם שליחות אי אפשר לחייבו כי הרי קיים מצות התורה, וע"כ הוצרך לומר דהוי איסור דרבנן, ע"כ תמצית דבריהם וכ"א כסגנונו וכלשונו הק'.

וידועין ד' הכת"ס שרוצה לחדש שהחי' הנ"ל דליכא שליחות בשבת הוא דייקא בשליח עכו"ם דלית לן בה אם הוא עושה מלאכה, אבל בשליח ישראל שפיר שייך שליחות, אבל דבריו תמוהין, ומופרכין בשו"ת ערוגת הבושם ובשו"ת מהר"ש ענגעל, עיי"ש ומשמם תדרשנו.

עכ"פ לפי דברי החת"ס והבית מאיר ליכא שום ראי'ה

הן מזה שמותר ללחוש בשבת על נחשים ועקרבים והן מזה שמושה כתב י"ג ספרי תורה בשבת ע"י השבעת קולמוס ובהזכרת שם, דהרי התינוח בשבת ליכא קפידא בזה שספר תורה נכתב או בזה שנחש ניצוד, אלא העיקר שישאל ינוח ולא יעשה שום מלאכה, וע"כ בה שמצא עצה ועשאו ע"י שם לא איכפת לן ומותר כיון דסוף כל סוף גופו נח בשבת. משא"כ ברציחה או במזיק את חבירו ע"י הזכרת שם או סגולה, שם אין נפקא מינא האיך הרגו, ואין עיכב שיהי' ע"י מלאכה כל דהו, אלא העיקר שלא יישפך דם נקי מישראל (ובשו"ת תפארת שלמה סי' צ) מביא ראי' חותכת דמשרע"ה הרי הרג המצרי בשם המפורש ואעפ"כ כתוב ויך את המצרי חזינן מינה דאפי' בכהאי גוונא הוי הכאה, וא"כ אפי' עשאו ע"י שם או תחבולה אחרת מ"מ רוצח הוי ומזיק הוי ושפיר חייב, משא"כ לגבי מלאכת שבת שפיר אפשר לחלק ולומר דלא הוי מעשה כיון דסוכ"ס גופו נח.

בס"ד

מודעה חשובה

אין די קומענדיגע דרין וואקן ווען רבינו שליט"א וויילט אין פאלם ספרינגס וועט אי"ה אויך זיין א הוקאפ פון של"ש פון רבינו שליט"א אנגעהויבן פונעם זמן מוצש"ק אין פאלם ספרינגס,

**דער זמן אין די וואכן אין פאלם ספרינגס
איז ארום 9:00 אין ניו יארק**

תיכף נאך די דברות קודש וועט מען
עס אי"ה קענען הערן אויפן סיסטעם
ווי יעדע וואך

718-305-6942 212-444-9899

1 קהילות
אפטיילונגען

2 פרישע
אפדעיט'ס
פונעם
סיסטעם

3 הוק-אפי'ס

4 דברות
קודש

5 מסיבות

6 שיעורים
ודרשות

7 חק וחור'ר

9 מערכת

מ"ה טובו אוהליך

בשם קרוב לאלפיים חניכי מוסדותינו ועשרות הכלי קודש,
נישא בזה אלומות גודש, בברכת מזל טוב, מריחוק מקום
וקירוב לב, קדם מע"כ ידידינו ומכובדינו האי גברא יקירא,
רוחף צדקה וחסד תדירא, תומך נלהב למוסדותינו המעטירה,
מא"ר לארץ ולדרים, בפעולותיו הברוכים והכבירים,
ה"ה

הרבני הנגיד הנכבד והמפואר

מוה"ר מאיר הירש שליט"א

מראשי הנהלת מוסדותינו וקהילתינו הק' קרית יואל יע"א

לרגל השמחה שבמעונו, קול ששון בארמונו,
באירוסי נכדו היקר ני"ו
במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

וצרופה ברכתנו המרובה, בהודאה וחיבה, שיזכה לרווח מיוצ'ח
תענוג ונחת, מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, וימשיך לעמוד לימין
מוסדותינו הקדושה, ובשכר זאת יתברך בברכאן דנפישא.

החותמים למען שמו בהוקרה והערבה
הנהלת מוסדות סאטמאר
קרית יואל - בני ברק יצ"ו

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק, ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאנו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על טהרת הקודש

פרשת שמות

נו"ה יצחק אייזיק זאפיר גי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

נו"ה אשר אנטשיל גריסגאט גי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

נו"ה חיים האלד גי"ו

נו"ה אהרן איזריעל גי"ו

המלמדים: הר"ר עזרא בנעט שליט"א
והר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

נו"ה מרדכי עלעבוביגן גי"ו

נו"ה וואלף דרעזנער גי"ו

המלמדים: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א
והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

נו"ה ישראל יודא גוסמאן גי"ו

נו"ה משה יחזקאל מיטעלמאן גי"ו

המלמדים: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א
והר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

נו"ה אליעזר דוד אינזליכט גי"ו

המלמדים: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א
הר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

נו"ה ברוך מרדכי מייער גי"ו

המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

נו"ה אהרן יעקב שווארטץ גי"ו

המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

הר"ר אשר שמואל כץ גי"ו

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

נו"ה אברהם משה גאטעסמאן גי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

נו"ה מאיר דוד גלאנץ גי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

נו"ה יואל בערקאוויטש גי"ו

נו"ה יעקב אלי טורענהיים גי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

נו"ה בנימין אינדיג גי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברוין שליט"א

נו"ה יצחק אייזיק זאפיר גי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, וכמה היתה הגדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהו". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

פנינים וחיידושים בגמרא מס' יומא הנלמד במסגרת חבורת "יסודי התורה"

נר"נ ע"י אחד המג"ש

פניני התורה

אין אדם נוגע במוכן להבירו אפילו כמלוא נימא 'כמלא נימא' - משערות הראש לומדים שא"א נוגע במוכן להבירו

שביל בפני עצמו לכל צרכיו, ואל לו להביט ולהסתכל במה שמוכן להבירו, ודפח"ת.

ובזה אפ"ל לשון הגמרא "אין אדם נוגע" ולא כתוב אין אדם נוטל, שכל הריאה הוא מזה שאין שער נוגע בגומא של השני, ודו"ק.

ההשתדלות - היא כעס הפורע לעלך

ונסיים בדברי המסילת שערים וז"ל: אמנם מה שיוכל לטמור את האדם ולהצילו מן המפסידים האלה (השירדות והדיאגנוז), הוא הבשחון. והוא שישליך יתבו על ה' לגמרי, באשר ידע כי ודאי אי אפשר שיחסר לאדם מה שנקצב לו. וכמו שאז"ל במאמריהם (בישה ט"ו) "כל מזונותי של אדם קצובים לו מראש השנה" וכו', וכן אמרו (יומא ל"ח) "אין אדם נוגע במוכן להבירו אפילו כמלא נימא". וכבר היה אדם יכול להיות יושב ובטל והגזירה היתה מותקיימת, אם לא שקדם חקנס לכל בני אדם ואמר (בראשית א) "בועת אפך תאכל לחם" אשר ע"כ חייב אדם להשתדל איזה השתדלות לצורך פרנסתו, שכן גזר המלך העליון, והרי זה כמס שפורע כל המין האנושי אשר אין להמלט ממנו, ע"כ אמרו (ספרי) יכול אפילו יושב ובטל ת"ל 'בכל משלח ירך אשר תעשה, אך לא שההשתדלות הוא המועיל אלא שההשתדלות מוכרח, וכיון שהשתדל הרי יצא ידי חובתו, וכבר יש מקום לברכת שמים שתשרה עליו, ואיט צריך לבלות ימיו בהריצות והשתדלות. הוא מ"ש חוד חמלך ע"ה (תהלים עח) "כי לא ממוצא וממערב ולא וגו' כי אלקים שופט וגו'. ושלמה המלך ע"ה אמר (משל א) "אל תיגע להעשיר מבינתך חדל".

אלא הדרך האמיתי הוא דרכם של החסידים הראשונים עושים תורתן עקר ומלאכתן טפלה, וזה וזה נתקיים בידם, כי כיון שעשה אדם קצת מלאכה משם והלאה אין לו אלא לבטוח בקונו ולא להצטער על שום דבר עולמי. אז תשאר דעתו פנויה ולבו מוכן לחסידות האמיתי ולעבודה התמימה, עכ"ל.

בגמרא (יומא ל"ח) "אין אדם נוגע במוכן להבירו, ואין מלכות נוגעת בחברתה אפי' כמלא נימא".

ביאור הגמרא ע"פ פעשה שחה

כתב בספר בן יהודע (ח"ב דף ג"ב) לפרש לשון הגמרא "אין אדם נוגע", ולא אמרו אין אדם נוטל או לוקח, דהכוונה ע"פ המעשה, שהיה טמון בקרקע צלוחית מלאה אבנים טובות, ובאותו קרקע היו תוקעים שם אוהלים חורי הארץ בכל שנה בימות הקיץ לשאוב רוח טוב שם, והיו תוקעים יתירות האוהל סמוך לאותו הצלוחית שאין ביניהם לבינה אלא טפה, ובמקום הצלוחית לא היו תוקעים, וכך היה מנהגם בכל שנה ושנה כמה שנים, ופעם אחת בא אדם אחד לתקוע אוהל שם ותקע היתר במקום הצלוחית, ואז הרגיש בה ולקחה.

ולזה אמרינן "אין אדם נוגע וכו'" שכל אותם שקדמו לזה לא היו טוגעים במקום הצלוחית שהיא מוכנת לזה האחרון.

משערות הראש יש ללמוד שא"א נוגע במה שמוכן להבירו

בספר דף על הדף (עמ"ס יומא) הביא רעיון נפלא בשם ספר ילקוט אסף לפרש דברי הגמרא "אין אדם נוגע במה שמוכן להבירו אפילו כמלא נימא", וצריך ביאור הלשון "כמלא נימא". אלא שאמרו חז"ל (נה ג"ב) על הפסוק ויען ה' את איוב מן הסערה ויאמר אליו שוטה שבעולם! הרבה נימין בראתי בראשו של אדם, ולכל נימא ונימא בראתי לו גומא בפני עצמה שלא יהיו שתים יונקם מוגומא אחת, שאלמלא שתים יונקות מוגומא אחת מכחיש מאור עיניו של אדם, גומא בגומא לא נתחלף לי, איוב באיוב נתחלף לי?

וזה מה שאמרו "כמלא נימא", כלומר לך תלמוד משערות הראש, אם לכל שיערה ושערה יש גומא ושביל בפני עצמו, שמשם הוא יונק ושואב חיותו, ואין שער אחד יונק מגומא של השני, קל וחומר על האדם שיש לכל אחד ואחד

Yetev Lev
 D'Rabeinu Joel D'Satmar
 Eretz Yisrael Inc.

מוסדות יטב לב
 דרבינו יואל מסאטמאר
 בארה"ק תובב"א

התודה והברכה

בפינו אין די מילין להביע תודות להני האברכים החשובים, מופלגים בתורה וחסידות, ה"ה

מוה"ר **יואל ב"ר מאיר הירש** הי"ו מוה"ר **שמואל בנימין סופר** הי"ו
 מוה"ר **יואל דוב בערנאט** הי"ו מוה"ר **יואל ב"ר ליפא רובין** הי"ו

שזכו לעשות רצון צדיק כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א שבכל עת ועונה מביע ואומר
 שמוסדותינו הק' יטב לב צריך להיות "הצדקה הראשונה" אצל אנ"ש
 ואי לזאת קבעו לערוך מסיבה מפוארה

"מסיבת החזקת מלמד"

אשר זה כמה ימים ושבועות שעסקו בלי ליאות למען הצלחתה

ובטוחים אנו באלה בזכות צדקת רבי מאיר בעל הנס, ובזכות מרן רבוה"ק זי"ע
 אשר מסרו נפשם למען מוסדותינו הק', שיתברכו ממעון הברכות, ובכל אשר יפנו ישכילו ויצליחו

בד בבד נביע תודותינו מעומק הלב, מול מעלת כבוד ידידינו הרבני הנגיד המפואר, בונה עולמות של תורה וחסד

מוה"ר **מאיר הירש** הי"ו

מראה"ק ומנהלי המוסדות בקרית יואל יצ"ו

וגם לרבות בנו היקר

מוה"ר **יודא הי"ו**

אשר בטוב לבם מסרו לנו את אולם הלז בלי שום תשלום גמול

ישלם ה' פעלם ותהא משכורתם שלימה מעם ה' אלקי ישראל, ואלקא דמאיר יענם להתברך בכל מילי דמיטב

כעתירת וברכת

הנהלת מוסדות יטב לב דרבינו יואל

בארה"ק

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים, עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

נערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

הוקים להורותם

**הרוצה להניח משאקלאד נוזלי על מזונות בשבת, האם מותר לקחת משאקלאד יבש כשהוא בניילון וכדו'
ולהניחו בתוך מים רותחים בכדי שימים**

הנידון בזה: (א) משום בישול, (ב) משום מוליד

חשש בישול:

היות ומשאקלאד יש בו מרכיבים שאינם מבושלים עדיין, לכן אין להניחו בכלי ראשון או שני אלא בתוך כלי שלישי משום חשש בישול (כדמבואר בסמ"ח ש"ח דבר שאינו מבושל אין להניחו תוך כלי ראשון, ודבר שהוא "קלי הבישול" הנינו שמתבשל בקל אין להניח אף בכלי שני, ולמעשה פסקי דרוב הדברים הם מחשש קלי הבישול ולכן אין להניחם אפי' בכלי שני, ורק בכלי שלישי יש להקל כפי המבואר בא"א סק"ה ומשנ"ב סמ"ז, ואף להתוודא דמחמיר בקלי הבישול אפי' בכלי שלישי, י"א דהוה דוקא בדברים המבוארים בשו"ע שהם קלי הבישול).

חשש מוליד:

בשולחן ערוך (סימן ש"ב סעי' ט') פסק המח' דאין מרסקין שלג בשבת בכדי להופכו למים (ומקורו בגמ' שבת נ"א ע"ב) והטעם (א) משום מולד, דהוא בורא מים בשבת והו' דומה למלאכה (רש"י), (ב) משום טירה סחיטת פירות, שאסור לרסק השלג להפכו למים כמו שאסור לסחוט פירות (רמב"ם רשב"א ועוד) (ג) דאיסור משום נולד (ספר התרומה ס"י רל"ה, וברעה זה איכא כמה ביאורים או שאסור משום נולד דמוקצה או משום מוליד ולא משום נולד, ואפי' אפי' אסרי' משום נולד נחלקו האחרונים אי הוי ממש כנולד דיאסר אפי' כדיעבד).

להניח שלג ליד האש וכדו' שימחה מאלין

ובדין ריסוק שלג נחלקו הפוסקים אי להניחו אצל האש שימס נחשב כריסוק בידיים ואסור או לא, דעת המחבר דמותר ודעת הרמ"א דאסור (בסי' ש"ח סעי' רט"ז, נחלקו המח' והרמ"א לגבי שומן קרוש אי מותר להניחו אצל האש שימח המח' פסק כרוב הראשונים דסוברים שאש אסור דאין זה בכלל העוירה של ריסוק שלג, ודעת הרמ"א הספיק התרומה דאסור ונחשב כריסוק בידיים). ובמקום הצורך אף הרמ"א מתיר.

נמצא דלהניח משאקלאד במים רותחים בכדי שימס
אם הוא מקום הצורך אזי מותר להניחו שם, דהוה נחשב כמו
שמוני דאצל האש שהוא אינו מרסקו בידיים ממש, דאף
להרמ"א דסור הרי הוא מתיר במקום הצורך, אלא דיש לדון
בגודל הצורך בכדי שימחה מותר.

[אגב, במ"א ס"י שכו' סק"ז"א וכן במשנ"ב שם סק"ל הביא דעת השלטי גיבורים דיש מתירים לרחוץ בשבת בחלב אע"פ שנימח כיון דסבירא להו דהוקא גבי שלג וברד אסור משום גזירת משקים שזבו כיון דשלג עומד למשקים, משא"כ חלב שאינו עומד למשקים מותר.

ולכאז"כ צ"ע דלאחר שהרמ"א בסי' ש"ח החמיר לגבי שומן אי"כ ה"ה לגבי חלב, דהא השלטי גיבורים מתיר חלב רק להראשונים שמתירים גם בשומן דהם סוברים דאיסור ריסוק הוא משום משקים שזבו ולא שייך אלא בדבר העומד למשקה, אבל להראשונים (ספר התרומה) האסיר משום נולד ולדידהו' היא אסור בשומן היא אסור אף בחלב, והרי הרמ"א החמיר בכל ענין בשומן, ובאמת בשו"ע"ה (ס"י שכו' סעי' י') לאודי שהביא היש מתירין לרסק חלב כתב דיש כסברא ראשונה ועי' לקמן מה שנכתוב בזה].

המסת משאקלאד אפשר דמותר ולכולי עלמא אף להרמ"א, ואף שלא במקום הצורך

יש מקום לומר דלהמים שאקלאד בכדי להניח על מאכל היא מותר לכולי עלמא, דזה אינו דומה לריסוק שלג, דשלג בזמן שהוא קרוש הרי נחשב לאוכל ועל ידי ריסוקו הוא נתהפך למשקה, נמצא שהריסוק הוליד דבר חדש ולכן אסור מטעם מוליד או נולד, אבל השאקלאד בין בתחילתו בעת שהוא יבש הרי הוא אוכל ואף לאחר הריסוק הוא עדיין אוכל, וכל מטרת המסתו הוא בכדי להניחו על אוכל ולא שייך בו לא טעם מוליד ולא נולד.

(וראיה לסברא זו עפ"י הראשונים בסוגיא שם, דהרמב"ן התיר לרסק שומן וסברתו דשומן כיון דלעולם אוכל הוא אף לאחר ריסוקו ולכן אינו דומה לשלג דהוי משקה, ודומה לפירות שאינם עומדים לסחיטה שמתירים לסחטם, והר"ן חלק עליו וכתב עליו דלא מהני זה שהוא אוכל, דכיון דכל זמן שלא קרש עדיין הירוהו זב וצולל ודרסי בכך להיותו צולל לכן הוא נחשב כפירות עומדים למשקין שאסורים בסחיטה, ולפ"ז בדין דידן דהמשאקלאד שייך בו סברת הרמב"ן אוכל הוא וחילוק הר"ן לא שייך בזה דהוקא שומן דרכו להיותו צולל דכן דרך אכילתו, אבל המשאקלאד דדרכו להיות יבש דעיקר אכילתו הוא כשהוא יבש).

ומצינו בפוסקים דמתירים כסברא זו.

ריסוק צוקע"ר

בחיי אדם (כלל י"ד ס"א) דצוקע"ר מותר לרסקו אפילו בידיים כיון שלעולם אוכל הוא (ועי' שם להר"ן הנ"ל, וכנראה סברתו דכיון שבין בתחילתו ובין בסופו אוכל הוא אף הר"ן יודה להיתר, אלא עצם הדבר קשה קצת דהרי צוקע"ר לאחר ריסוקו לכאור נחשב למשקה).

ריסוק המאה

בס' בית מאיר (בסי' ש"ח סעי' ט"ז) דן לגבי דגים האפויים בחמאה קרושה אי שרי להעמידם בשבת במקום חם בכדי להפיג צינתן, דהחום ימחה החמאה - וכתב להיתר כיון שהחמאה עיקר אכילתה הוא כשהיא קרושה ונחשב לאוכל ומותר אף להר"ן.

הציעה כבורית וכחלב

במגן אברהם (סי' שכו' ומשנ"ב סק"ל) הביא יש מתירין לרחוץ בבורית (וי"ף) בשבת ולא חיישי לריסוק כיון שאינו עומד למשקים (וכבר נתבנו לעיל להקשות דלכאור' אנו מחמירים בשומן דלא כסברא זו, אלא דיש לתרץ דהבא קיל משומן ואף לספר התרומות מותר כיון שדרכו להשתמש בו כשהוא קרוש, ושייך בו סברת הרמב"ן דלעולם אוכל הוא, ואף הר"ן דלא נקט לסברת הרמב"ן והו' דהוקא בשומן שדרכו להיות צולל, משא"כ דבר שדרכו להיות קרוש יודה דמותר וכו', ואפשר דלכן הביאו הרמב"ם, הכא בסתמא להיתר וכו' - אולם למעשה אסר המשולב להשתמש בבורית מטעם אחר).

למעשה! מותר להעמיס משאקלאד באופן שאין בו בישול דהיינו בכלי שלישי (וכן צידד הגאון רבי שלמה זלמן אולפן שליט"א, ראש היכול).

דברים חוצבים להבות אש

בגדל חיוב החוקת מוסדות ישב לב בארה"ק - שהשמוע

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

אצל אסיפת עסקנים ד' ויחי בעיר בארא פארק

מ'בעט דעם בארא פארקער ציבור,

עם איז דא א ווארימער ציבור מיט א
הארץ לכל דבר שבקודשה, מען זאל זען,

אונז קען מיר נישט לאזן בני
ברק פאלן חלילה,

מיר מוזן זיך אנשטרענגן,
און מען מוז טון מה שביכלתינו
זיי ארויסצוהעלפן.

מגבית "חינוך הטהור"

לטובת מוסדותינו הק' "טב לב" באה"ק

כרשת שמות • בארא פארק יצ"ו

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים
של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא רצדיקיא

גהה"ק רבי נפתלי בן הגה"ק רבי יצחק הכהן זי"ע כ"ץ
בעמח"ס "סמיכת חכמים" יומא דהילולא כ"ד טבת (תע"ח)

גהה"ק רבי נפתלי כ"ץ בעל "סמיכת חכמים" זי"ע נולד באוסטראה בשנת ה'ת"כ לאביו גהה"ק רבי יצחק הכהן שהי' דרשן בפראג ובלובלין ואב"ד סטעפין.

עודו נער צעיר לימים נראו בו סימני כשרון וחריצות שכל, ויתנהו אביו ביד רבו החריף רבי יהושע מלמד מפרעמיסלא.

בימי עלומו הי' בצרה גדולה כי פע"א בא המלך לבקר בעירם והנער ילדות נוראה בו ואמר לחבריו מי מקבל על עצמו לזרוק אבן על המלך, ואמרו לו שהוא זורק וטפס על עץ גבוה זרק אבן קטן אשר פגע בראש המלך ופצע אותו עד זוב דם ממצחו עד שחקרו הדבר ויודע כי הוא שורק את האבן, ויצא דינו לתליה ונתנו אותו ביד שומר להוליכו לעיר המלוכה כי שם היו צריכים לאשר התליה, באמצע הדרך הגיעו לבית מלון יהודי ושם ישב לו הנער והקשיב איך שהמלמד לומד עם בני בעל המלון בסוגיא ואינם יודעים הפירוש ואמר להם הפירוש בבקיאות וחריפות וראה בעל המלון שהוא חריף גדול ושאל אותו לאן הוא נוסע והשיב וסיפר כל המעשה מהחל ועד כלה, בעל המלון ראה לפניו תלמיד חכם צעיר אסיר באזיקים ואמר בלבו הנה זה הקטן גדול יהיה וא"כ איך יוכלו לוותר עליו שעלם מחזונו? זה יצא להרג, וקרא את השוטר לחדרו והראה לו את כל עושרו הרב ואמר לו מה יהיה לך מזה שתהרוג נפש נקי הלא יותר טוב לך אם תקבל את הכסף ותחזור לעירך ותאמר שהילד מת באמצע הדרך אתן לך את כל רכושי וגם אצרף לך מכתב מרופא אשר הוא ידידי שיחתום על מיתת הילד, בתחילה פחד השוטר לעשות כן אך כאשר דיבר על לבו וראה לפניו את רכוש גדול שיקבל תמורתו הסכים ועזב אותו לנפשו ושב לארצו שמח וטוב לב.

כך נשאר הנער לישיב סמוך על שולחן בעל המלון שהציל את נפשו ממות לחיים, באותם הימים שקד על התורה ועל העבודה יחד עם בניו עד שהגיע לפרק האיש מקדש, ובהיות שלהבעל המלון היתה בת בגילו הציע את השידוך לפניו שישכים לבוא בקשרי השידוכין עם בתו, כמובן שלא היה יכול לסרב לו והסכים וגמרו השידוך בכי טוב, בלילה אחד שמע בעל המלון קול בכי מחדרו של הבחור החתן והציץ מבעד לחלון וראה איך שהחתן שוכב בפישוטי ידיים והגלים ובוכה בזה"ל: "אני מוכרח לעשות השידוך כי הרי הוא הציל אותי", כך חזר הדבר כמה פעמים ובכל לילה ולילה שמע בעל המלון איך שהחתן בוכה כנ"ל ולא ראה שום איש בחדרו, עד שפעם שאל אותו על זה, והשיב החתן שאבותיו באים אליו בכל יום מעולם העלוין ואומרים לו שאין זה זיווג האמיתי, והוא בוכה ואומר להם שהוא מוכרח לעשות השידוך כי הרי הוא הציל אותו ולא יוכל להיות כפי טובה, אך הוריו בשלהם שאין לו לעשות שידוך שאינו הגון בשבילו, אמר לו בעל המלון מה יצא הדבר ואם אין זה זיווג הגון הוא מותר על זה על אף שקשה לו להפרד ממנו, ויעשה כציוו הוריו וילך לחפש את זיווג האמיתי, וטרם שהתפרד עם בעל המלון ביקש ממנו שירשום לו על נייר כמה כסף הוציא למען שחרורו וברבות הימים ישלם לו, ואכן ידוע העובדא איך שברבות הימים נתעשרה בעושר רב והגיע לידה באורח פלא בדיוק אותה סכום שאביה נתן עבור פדיון נפשו.

ישיבתו באוסטראה בפוזנא

שמו הטוב הלך לפניו לגאון וחריף איש פלא, ויתן לו הגאון האדיר ר' שמואל שמעלקא אב"ד ר"מ אוסטראה את בתו לו לאשה.

חותנו בראותו גדלותו נתן אותו בראש ישיבתו ובשנת תמ"ז לאחר הסתלקות חותנו נתמנה למלאות מקומו כאב"ד אוסטראה והגלילות.

בשנת ה'תמ"ט נתמנה לכהן כרב בעיר הגדולה והחשובה אשר כיהנו בה גדולי ארץ, בשנים בהם שרת שם בפוזנא כרב

קרה לקהילה דשם תלאות על גבי תלאות בעלילות ופוגראמים מהגונים להיהודים, והמלאך המשחית לא אמר הרף כי גם בו ובבת עינו נגעה יד ה', כי מת בנו החסיד ר' חיים שהי רב דקלויין אוסטראה.

שמו הטוב הלך למרחוק ודבריו נשמעו בין גדולי הדור ההיא, עד שמנוהו לראש של ועד ארבע הארצות.

בעת אשר ישב בפוזנא אירע שאשתו של בעל המלון שהציל את חייו הלכה בדרך בלילה ועבר פריץ אחד וחטף אותה והביאה לביתו בכח גדול והכריח אותה לגור עמו ובעת

ימי היותי שם רק פעם אחת בבית הכנסת בשבת שנתן לי שלום ולא החזירתי לו ושוב לא ראיתי כל ימי היותי שם כי לא הי' שוב בבה"כ, והי' בדעתי אז לבוא עליו בעקיפין כדי להוציא ממנו את הסכמתו ולרסם את מעשיו, והייתי מפרסם את מעשיו ותחבולותיו ושקריו וכו', ע"כ.

כשראה רבי נפתלי את תרמיתו של חיון שטעה אחריו ההמוך, כתב להחכם צבי למען יהי' לו לעזר ללחום נגד המין הזה בהמשך מכתב הנ"ל כותב: ועתה נתגלגל שבא האיש הזה למחיצתו הרמה ידי עמו ככל אשר יעשה וכו', ופשיטא להכריז על הספרים לשרפם בכל יראה ובל ימצא וכו' ע"כ עם רוס פאר מעלתו החכמה והמדע לידע כדת מה לעשות ואני באתי כמתנצל נגד ד' ונגד אחינו בניי שאין לי חלק במעל הזה כי מאז ומעולם אני מרחיק את הדת ההיא...

בשנים תע"ג ותע"ד החליף מכתבים עם החכם צבי במלחמתם נגד חיון, ואז יצא אש המחלוקת של הרב הספרדים שהאמין בחיון נגדו וכאשר כותב ר' יעקב עמדין (בנו של החכ"צ ונכדו של ר"צ חתן בנו) בספרו מגלת ספר השתלשלות הדברים, וכשעלה עשן באפם של הספרדים ויתנו דבר בער כאות של גויים אז עזב החכם צבי את אמסטרדם, והודיע לר' נפתלי על החלטתו במכתב וכעבור שנה לא החליפו מכתבים. עד שהגיעו לברעסלוי שם פגש את רבי נפתלי שישב באותו עת בברעסלוי, והי' שמחתם רבה כאנשים שגורלם שוה, כי שניהם לעת זקנתם אבדו רבנותן ושניהם לחמו בעד רעיון אחד קודש לה', גם השתדכו ביניהם שנתן לבנו רבי יעקב (עמדין) את נכדתו רחל בת בנו ר' יעקב מרדכי, והי' שמחתו רבה ויתפאר כי הווג הזה הוא כיעקב ורחל' מבחר האבות (כן כתב היעב"ץ בספרו הנ"ל).

בדרך בעיר ליסא נחלה ושכב על ערש דוי בחולי גדול עד שנתחזק וישב לברעסלוי, ומשם לפוזנא, אח"כ חזר לעיר מולדתו אצל בנו הר"ר בצלאל אבי"ד דשם.

ובא השמש

אחד פטירת בנו האב"ד אוסטרהא, בכ"א סיון תע"ו, גמר בדעתו לעלות לארץ הקודש, בשנת תע"ח שם דרך פעמיו ביחד עם בני ביתו, המון רב לוודו ביחד עם רבני וגדולי הדור, ויבוא עד העיר קושטא (איסטאנבול) שמה חרדו לקראתו ראשי העדה, ויפגוש שם את הרשע חיון, והי' שם גדול אחד שרצה לעשות שלום ביניהם והוא באחד ומי ישיבנו לחילה להתחבר עם המין הזה.

אך לא זכה קדוש זה לחונן את עפר ארה"ק, שם נפל לחולי אשר ממנה לא קם, עיין בספר "שלשלת זוהב" שמביא באריכות ענינים נוראים ונשגבים אשר ראו אצלו כאשר קרבו ימיו האחרונים עלי אדמות בהם גילה עתידות למו ושורש נשמתם של כל הסובבים אותו, וכן שנשמתו היא גלגול חזקיה מלך יהודה.

לפני פטירתו קיבל את אבותיו הק' באמרו ברוך הבא לכל אחד, וימת בעיר ההוא ביום כ"ד טבת תע"ח לפ"ק ונקבר שם בקושטא.

שיצא לרגע חטפה את המלבוש העליון שלו וקפצה דרך החלון ובדרך נס ניצולה וברחה לנפשה ובאה לביתה באישון ליל וסיפרה לבעלה את כל הענין אך בעלה לא רצה לגור איתה והלכו לר' נפתלי כץ וציוה להביא המלבוש ומצאו בו הסכום שהבעה"ב נתן להשומר להצילו ואמר שהפריץ הזה היה השומר שלו בעת שנסע אתו לתלות אותו ותדע שסיבב הקב"ה כן כדי שישלמו לך מה שנתת בשביל השומר.

ישיבתו בפראנקפורט

ט"ו שנים עמד בראש עדת פוזנא משנת תמ"ט עד שנת תס"ד, אז נפטר הגאון הגדול ר' שמואל אבי"ד דפראנקפורט, אז נתנו עליו עיניהם ראשי העדה בראש ה"ועד ארבע ארצות" ה"ר' נפתלי ומנווה כרב בעיר פראנקפורט.

לערך שבע שנים ישב בשלוה בפראנקפורט עד אשר מצאתו התלאה בכ"ד טבת שנת תע"א שיצאה אש מביתו ותאכל ותלהט את כל רחוב היהודים עם הבית הכנסת וכו' ונשרפו יותר מחמש מאות בתים ולערך שמונה אלף איש נשארו מבלי מחסה ורבים מצאו חן בעיני נוצרים האורחים ויאספו אותם הביתה ויתנו להם לחם לאכול ובגד ללבוש, גם רבי נפתלי חנן אותו חייט נוצרי ליתן לו מקום ללון.

אבל גם שם לא מצא מנוח כי העלילו עליו בבית המשפט כי ידו היתה במעל השריפה וישב שם בבית האסורים, ההמון האמינו לשמועות שיצאה עליו בנייהם כי רצה להראות כחו בהשבעות ובשמות, ויצת הוא בעצמו אש בביתו לכבודו ע"י קמיע, אך טעה וישבע את שר האש תחת שר המים שיעשה פעולתו, רבי נפתלי יצא לחירות כאשר נודע אמת כי חייט אחד עבד עבודתו לצורך בני ביתו ושכח את הנר דולק על השלחן ותאחז האש בכל.

ישיבתו בפראג

אבל לא קמה הסערה לדממה והוכרח לעזוב העיר, וגלה משם עד שהגיע לפראג מקום מטה אבותיו (כי הי' נכד המהר"ל מפראג) ושם נרגע נפשו מרוב עמל וכעס.

ביקש לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של הרשע נחמ"י חייא חיון שהי' מכת שבתו צבי ימ"ש שעוד קיננה בעיר סלוניקי, שבא אליו חיון, ובא במסוה פניו לעיר פראג, והוציא בערמה הסכמה על ספרו על קבלה "עוז לאלוקים", ואז הסיר נחמ"י המסוה והעיו פניו לפני כל כי ידבר עם המלאך שר הפנים, ומלאכי מעלה הם משרתיו ויודע להחיות מתים וכדו', ויאמינו לו המון עם בראותם כוחו בקמיעות, גם רב העיר רבי דוד אופפעהיים סמך על ההסכמה הנ"ל.

רבי נפתלי בראותו כי הוא נפל בפח יוקשים ויסרוהו כליותיו להיות כתב ידו לאבן נגף ומכשול לאחרים, יצא נגדו במלחמת קודש עד חרמה לקנא קנאת ד' צבקות בדברים חוצבים להבות אש, ונסע אחריו לברעסלוי ולברלין להוציא מלב ההמון אמונתם בחיון, חיון פגש את רבי נפתלי בברלין בביהכ"נ, כמו שכותב (במכתבו להחכם צבי) מברעסלוי ה' אלול תע"ג לפ"ק וז"ל: והייתי הולך רכיל ומגלה סוד כל תחבולותיו ומעשיו הרעים, ואח"כ לא ידעתי אז ולא ראיתי כן

מקפץ על הגבאר'ית
דער חשוב'ער עסקן נמרץ

מוה"ר יואל צבי הירשפעלד הי"ד

בן הרב ווד יואל שליט"א - חתן ר' ווד יעמיאש הי"ד

איז אויפגענומען געווארן אלס
גבאי קודש
פאר די פושקעס פון

צדקת רבי מאיר בעל הגס

אין קרית יואל

איר קענט אים כסדר
רופן אויפן נומער
845-662-4091
אפצונעמען אנגעפילטע
און צו באקומען נייע

יטב לב בושקעס

"אינדערהיים איז נישט געווען קיין אנדערע פושקע. נאר די רבי מאיר בעל הגס פושקע. עס האט נישט עקזיסטירט קיין אנדערע פושקע" מדברי ר' ב' פון בית הרח"ק שליט"א

געדענקט: די "יטב לב פושקע" איז טאקע די "אייניגסטע" פושקע וואס רביה"ק זי"ע האט סארלאנגט אריינצונעמען וכל"ק

"עכ"ם דאס איז א קליינעקייט, ענדער זאל אריינעמען א פושקע מחוק צו זיין אונזער ישיבה אין ארץ ישראל וכו' מען זאל דאס האלטן פאר א גרויסע זאך"

(בסיב"ב קבלת פנים שנת תשס"ו)

פאר א פושקע אדער אויסצוליידיגן א פולע פושקע רופט:
845-782-3091 · 718-387-1213

Yetev Lev

D'Rabeinu Joel D'Satmar
Eretz Yisrael Inc.מוסדות יטב לב
דרבינו יואל מסאטמאר
בארץ"ק תובב"א

סל מלא ברכות

באצות הוקרה וחביבה, נברך ברכת מזל טוב בברכה מרובה, קדם מעלת כבוד ידידינו הא"י גברא יקרא, עומד הכן לימינינו בהתמסרות נפלאה צדירא, עושה ומעשה בגוף ובמוון לטובת מוסדותינו המפוארה,

שמואל ב"ר אברהם לייב בראך הי"ד

אב"י בעיר תהילה קרית יואל יע"א

ברכה קובעת לעצמה

נוות ביתו רעייתו החשובה רבת פעלים שתחי'

אשר יהללוה בשערים מעשיה הכבירים והברוכים למען מוסדותינו הק' במסירות רבה ונאמנה עד אין לשער

לרגל הולדת בנם ני"ו לעזל טוב

והכנסתו בביתו של אברהם אבינו ע"ה

יה"ר שייזכו לראות ולרוות מהרב צענוג ונחת דקדושה, במידה מרובה וגדושה, זכות מעשיהם הכבירים למען הפרט והכלל, תלויה אצתם על כל צעד ושעל, וכל טוב סלה

המברכים במזמור לתודה

הנהלת המוסדות

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקו וקדושי עליון
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

אמירת תהלים בימי השובבי"ם

ישכון אור באור החיים לאחוז האדם דרכו לעשות תקנות
לגמור תהלים פ"א בשבוע בציבור והיינו באשמורות ליל ו'
שהוא תיקון גדול מאד כידוע. (קדושת יו"ט)

בימי השובבי"ם יתאמץ ויודרו לקרות התהלים בשלימות
בכל יומא ויומא כי הוא תיקון גדול לפגם הברית, תהלים
נוטריקון תועלת הלימוד יתקון מ"לה. (הכתוב לחיים)

קבלתי מרבתי הגה"ק בעל ייט"ל מסיגעט ומבנו מ"מ בעל
קדויו"ט זצוק"ל והם לא באו להעמיס על החוטא אדרבה רק
ענינים קלים, ואת זה אשר הראה לי מור"ר בעל קדושת יו"ט
בספר לקוטי עצות להקדוש מוהר"ן זצ"ל וז"ל תיקון גדול
למקרה לילה ח"ו לומר עשרה קאפיטל תהלים לאותו היום
ואלו הן, טז, לב, מא, מב, נט, עז, צ, קה, קלז, קן, ומי
שזוכה שאומרם באותו היום אין צריך לפחד עוד מהפגם
הנורא כי בוודאי נתקן ע"ז. (נר דוד)

סיפר לי ש"ב הרה"ק ר' איטשילא מפרשיסחא בשנת
תרכ"ד, בהיותי לבקר ציון א"ו היהודי ז"ל, שפעם אחת
שאל הגה"ק מו"ה ישע"י ז"ל מפשעדיבורו תלמידו המובהק,
על מנהגו שהיה לו לומר איזה מזמורי תהלים קודם התפילה,
הלא אמרו חז"ל שביקש דוד המלך ע"ה שהיה נחשב
אמירת תהלים כנגעים ואהלות, והוא בכ"ף הדמיון, והשיב
לו על פי מה שאחז"ל כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי
עצמו, ורמזו בזה הספה"ק שאין אדם רואה על עצמו שום
חסרון, ועפי"ז י"ל שביקש דוד המלך שע"י אמירת תהלים
יהא נחשב כנגעים ואהלות דהיינו שיזכה לראות נגעי עצמו
וחסרונותיו שיוכל לתקנם, ולכן בימי השובבי"ם כאשר
האדם מפשפש במעשיו ורוצה לשוב אל השי"ת בתשובה
הזמן גרמא להרבות באמירת תהלים כדי שהקב"ה יאיר
עיניו שיראה נגעי לבבו. (תפארת היהודי)

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה. הנה הראשי תיבות
מן שמות בני ישראל הבאים מצרימה הוא השבי"ם וסופי
תיבות תהלים, כי מסוגל לחטאים ובפרט בימי השובבי"ם
לומר תהלים, ואמרו משמו של הרב הקדוש מוהר"ר מרדכי
מטשערנאביל זלה"ה שסגולה לזה להתענות בעש"ק
ובשב"ק יאמר תהלים וטוב לתיקון החטא. (דברי יחזקאל)

ובטעם הדבר י"ל כי מאחר שעל ידי חטא הידוע נכרת
האדם משורש הקדושה, על כן התיקון לזה הוא באמירת
תהלים אשר סגולתו נשגבה לחזור ולקשט את האדם אל
שורש האבות למעלה, וכמאמרנו בתפילת ראש חודש,
"ובשרי דוד עבדיך הנשמעים בעירך אהבת עולם תביא
להם וברית אבות לבנים תזכור", ולזה רמז הכתוב ואמר,
ואלה שמות בני ישאל, ואלה מוסיף על הראשונים, כי על
ידי אמירת תהלים הרמזו בפסוק זה, יזכו הבנים לשוב
= ולהתקשר עם הראשונים בשורש האבות. (ברך משה)

מובא בספר יראים לגמור בכל שבוע שני פעמים תהלים, וזה
תיקון לכל העבירות ובכללות גם כן תיקון גדול לפגם
היסוד, דהיינו שיאמר תהלים בכל יום, ופעם אחת כל
התהלים בלי הפסק וזה מסר הבעש"ט זי"ע שהוא כמנין
כפ"ר שני פעמים ק"ן מזמורים. (טהרת הקודש)

כתב בספר מדבר קדמות וז"ל: דוד המלך התפלל יהו
לרצון אמרי פי, שהקורא תהלים יהא חשוב כעוסק בנגעים
ואהלות, וכתבו גורי האר"ז"ל כי העוסק בסדר טהרות היא
תיקון לפגם הברית, ואפשר שזה היתה כוונת דוד המלך ע"ה
דהקורא תהלים יהיה חשוב כנגעים ואהלות ויהיה תיקון
משום פגם הברית עכ"ל. (בנין יוסף)

וצריך לתקן לגמור תהלים פעם אחד בכל שבוע ושבוע
בציבור כי הוא תיקון ויסוד גדול לירידת השפע וזהו הדרך

לטיבת נשמת

הגה"ק רבי ארי' לייביש בן הגה"ק רבי סיני האלבערשטיאם זצוקלה"ה

ארמו"ר מצאנו זצמגראד

גלב"ע ח"י טבת תשס"ז לפ"ק

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קג — בלתי מוגה

יום ג' פרשת תולדות תש"ע לפ"ק

שיחה עם כ"ק אדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א במסיבת לחיים אחרי ברית מילה של בן הר"ר יעקב יצחק שטיינמעטץ חי"ו בביהמ"ד תולדות אהרן בקרית יואל יע"א

ס'איו געווען פאר איהם נאך מלכים, און נאך איהם וועלן זיין נאך מלכים, און ער איז נאר יעצט מלך, וועגן דעם קען ער נישט מוחל זיין דעם כבוד פון אלע מלכים, אבער הקב"ה וואס איז אחד יחיד ומיוחד היה הוה ויהיה, ס'איז נישטא קיין אנדערע מלכים, איז די מלכות באלאנגט נאר פאר הקב"ה, און וועגן דעם קען הקב"ה מוחל זיין. איז די שאלה ביי א כהן צי ער קען מוחל זיין, ווייל ער איז דאך נישט קיין בעל הבית אויף די כהונה.²

האדמו"ר מתו"א: די גמרא (שם) זאגט אז ס'איז נישט קיין ראיה אז הרב שמחל על כבודו מוחל, פונעם

האדמו"ר מתו"א אמר לרבינו לברך ראשון
ואמר: בעל הבית מברך קודם.
רבינו: כהן מברך ראשון (גיטין נטו).
ואמר האדמו"ר מתו"א שהוא מוחל על כבודו
רבינו: זקדשתו' (ויקרא כא, ה) מיינט בעל כרחו, אז מ'דארף כופה זיין די כהנים צו האלמן זייער קדושה (רש"י בהמש בשם הגמ' יבמות פה).¹
ס'שטייט דאך אין די גמרא (קידושין לב:) מלך שמחל על כבודו אין כבודו מוחל, פרעגן די מפרשים ווי אזוי הקב"ה קען יא מוחל זיין, נאר זאגט דער ישמח משה (פ' האזינו) וואס איז דער מעם אז מלך שמחל על כבודו אין כבודו מוחל, ווייל

² עי' שו"ע או"ח (סי' קפ"ח סעי' מ"ה) דכתב הרמ"א שהכהן יכול למחול על כבודו, אמנם הט"ז (סי' ל"ט) כתב דכל זמן שאין להכהן הנאה ממה שעושה מלאכה לאחרים נראה דאסור, והמשנ"ב (סי' קע"ה) סיים דטוב להחמיר לכתחילה, עיי"ש.

¹ הגה הלבוש (או"ח סי' קפ"ה) כתב טעם שיכול למחול, דמה שכתוב וקדשתו פ"י אתה מצווה להקדישו, אבל הוא אינו מצווה שיחזיק עצמו בקדושה, וכתב על זה הט"ז (שם סי' ל"ט) דאינו נכון, דאדרבה קי"ל דוקדשתו היינו בעל כרחו, עיי"ש.

מוצש"ק פר' שמות
היכל התורה
אולם
ראוץ קעסטיל

גליון השבוע נתנדב

ע"י הרבני הנגיד אביגדור פראנקל נ"י

לרגל דינער השנתי דושיבת היכל התורה

מוצ"ש פרשת שמות - באולם ראוץ קעסטיל

במוצאי
"יום"
מנוחה!

אויבערשטן וואס כוליה עלמא דיליה, וועגן דעם קען ער מוחל זיין אויף זיין כבוד.

רבינו: דער ישמח משה מיימש דארט 'אבינו מלכינו הטאנו לפניך', לכאורה מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, איז ווי אזוי זאגט מען אבינו 'מלכינו' הטאנו לפניך, ווי אזוי וויל מען אז ס'זאל העלפן תשובה. נאר וויבאלד 'אבינו מלכינו אין לנו מלך אלא אתה', הקב"ה איז אחד יחיד ומויחה, אזוי קען מען בעטן ס'זאל העלפן תשובה.

אבער דאס איז א שיינער הסכר און מעס פארוואס איך זאג אז אפילו מ'פסק'ט ביי א מלך בשך ודס אז מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, אבער הקב"ה קען יא מוחל זיין, אבער דאס ווענדט זיך אויב מ'האלט דרשינן מעמא דקרא.

האדמו"ר מתו"א: אזוי ווי רבי שמעון נד"ס דרשינן מעמא דקרא (כבא מציעא קסו).

רבינו: יא, לויט רבי שמעון וואס ער דרש'נט מעמא דקרא קען דער אויבערשטער מוחל זיין, ווייל ביי הקב"ה איז נישט שייך די מענה אז ער זאל נישט קענען מוחל זיין, אבער לויט רבי יהודה וואס האלט לא דרשינן מעמא דקרא, איז דאס נישט שייך צו זאגן דער תירוץ פון ישמח משה.

מיט דעם קען זיין די כוונה וואס מ'טרעפט ביי בריאת העולם האבן די מלאכים מקטרג געווען זמין למיחמי קמך, האט דער באשעפער געזאגט עד שלא בראתי עלמא בראתי תשובה, (כ"ה ביה"ק פ' אחרי דף ס"א), לכאורה ווי אזוי נוצט תשובה, מלך שמחל על כבודו איז דאך אין כבודו מחול, נאר דער תירוץ איז אז הקב"ה קען יא מוחל זיין, אבער דאס איז נאר לויט רבי שמעון.

וועגן דעם זאגט מען (בנוסח בר יוחאי) 'נעשה אדם נאמר בעבורך, ווייל נאר לויט רבי שמעון וואס דרש'נט מעמא דקרא, האט דער באשעפער באשאפן דעם מענטש.

האדמו"ר מתו"א: מ'שטייט אין ספרים אז וועגן דעם זאגט מען אבינו מלכינו, ווייל הקב"ה איז סיי א אב און סיי א מלך, און אב שמחל על כבודו איז דאך יא כבודו מחול.

רבינו: דאס איז טאקע א שאלה, טאקע אב שמחל על כבודו כבודו מחול, אבער אין די כבוד המלכות, דעם חלק וואס ער איז מלך צי ער קען מוחל זיין.³

האדמו"ר מתו"א: וועגן דעם הייבט מען אן 'אבינו' מלכינו.

א' הנרכיב: דער רבי האט אמאל געמיינטשט (ליל שב"ק פרשת כי תצא תשס"ב לפ"ק) מיט דעם עלית למרום שבת שבי

3

ע"י בחידושי חתם סופר על הש"ס (כבא בתרא ע"ג) שכתב בן וו"ל: ובדרוש פירשתי פירוש הפסוק בפ' המלך (דברים י"ח, י"ח) וכתב לו את משנה התורה הזאת וגו' לבלתי רום לבבו מאחיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל, דלפמ"ש תוס' ר"פ שבועות העדות (דף ל' ד"ה עשה) דתלמיד חכם תורה דיליה היא יכול למחול, משא"כ מלך כבודו הוא בשביל הציבור ואינו יכול למחול, "ונראה לי אם מלך הוא תלמיד חכם אינו יכול למחול על כבוד תורתו אע"ג דתורה דיליה היא הכא כיון שנצרך בו כח מלכות אינו יכול למחול על כבוד תורתו", ונפקא מינה במצוה דמצד מלך אין כבודו כלום (כמ"ש תוס' כתובות י"ג ד"ה פירש דרכים), ואמנם כבוד תורה עדיף ממצוה, דעשה דכבוד תורה עדיף אלא שיכול למחול, ועכשיו שהוא מלך אינו יכול למחול על כבוד תורתו ודוחה כבוד מצוה ואין צריך לילך בפרשת דרכים עיין ודו"ק, וזה הוא פירוש הפסוק וכתב לו את משנה תורה וקרא בו כל ימי חייו, ויהי גם ת"ח נוסף על כתר מלכותו, לבלתי רום לבבו מאחיו פירוש שלא תהי' הרמת לבבו משל אחיו כשארי מלכים שאין כבודם שלהם אלא של ציבור, אבל זה לא יהיה הרמת לבבו מכל אחיו שהרי הוא תלמיד חכם גם כן, ומכל מקום לבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל, פירוש אם פוגעים בו עושי מצוה אין צריך להטות ימין ולא לצד שמאל כי המה ידחו מפניו, משא"כ מלך בעלמא נדחה מפני כבוד מצוה ות"ח בעלמא אעפ"י שכבודו עדיף מכל מקום נאה לו למחול על כבודו, אבל זה שהוא מלך ותלמיד חכם לא יסור ימין ושמאל אפילו מן המצוה, עי"ש.

מוצט"ק פר' שמות
יום
היכל התורה
אולם
ראו קעסטל

קויפט
א פולע 'טאג' פון הונדערטער
שעה'ן תורה ותפלה
פאר בלויז \$360
(פרנס היים כל הישיבה)

"יום שכולו ארוך!"

(תהלים סה, יט) וזאם ס'שמיט (מגלה עמוקות אופן ע) שב"י איז ראשי תיבות ש'מעון ב'ן יזחאי,⁴ און אויך האט דער רבי געמיינט מיט דעם דעם פסוק (דברים כב, ב) עד דרוש אחיך אותה, עם מיינט 'אותה' ולא 'אותה'...⁵

4

רבינו שליט"א ביאר מה שכתב במגלה עמוקות (אופן ע) בפסוק (תהלים סה יט) עלית למרום שבית שב"י, נוטריקון שמעון ב'ן יזחאי, שבכות רבי שמעון זכינו לקבל התורה. ביאור הענין על פי מה שכתב השל"ה הק" (מס' שמעון פ תורה אור) לפרש דברי הגמרא (שבת פח:) בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה מזה לילוד אשה בינינו, אמר להם לקבל התורה בא אמרו לפניו (תהלים ה ה) מה אנוש כי תזכרנו וגו' תנה הודך על השמים, אמר לו הקב"ה למשה אחוה בכסא כבודי והחור להם תשובה. והענין כי מלאכי השרת קטרגו שהאדם הוא עלול לחטא ואיך תנתן לו התורה, ולזה אמר הקב"ה למשה אחוה בכס"א כבודי" והחור להן תשובה, כלומר תחזור ותאמר להמלאכים שאף אם יחטא האדם יש לו תקנה בתשובה, וגדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד (וישא ב). עבדה"ק. אולם הא דהתשובה מתקבלת והקב"ה מוחל עונותיהן של ישראל היו רק לרבי שמעון דדריש טעמא דקרא וא"כ יכול הקב"ה למחול אף שהוא מלך כי כבודו מחול. ולפי"ז מה שקבלו ישראל את התורה ולא ניתנה למלאכי השרת היה בזכות רבי שמעון. והנה בני ישראל יצאו ממצרים בזכות שעתידים לקבל את התורה כמ"ש (שמות ג, י) בהוציאך את העם ממצרים תעבדון אל האלקים על ההר הזה, וא"כ נמצא דדוקא לשיטת רבי שמעון דדריש טעמא דקרא וא"כ מועיל תשובה ומטעם זה קבלנו התורה, ובזכות זה זכינו לצאת ממצרים, ובני ישראל יצאו ביד רמה.

5

ובזה המשיך רבינו שליט"א לבאר הכתוב (דברים כב, ב) עד דרוש אחיך אותה, דהנה איתא בגמרא (קידושין כט) איש חייב למו"ל את בנו ואשה פטורה דכתיב (בראשית כא ה) וימל אברהם את יצחק בנו כאשר צוה אותו אלהים, ולא אותה, ופירש"י כאשר צוה אותו ולא את שרה. ודקדק באור חדש מהו כונת רש"י בזה. וי"ל בהקדם קושית התוספות (ד"ה אותה) למה לי קרא תיפוק ליה דמצות עשה שהזמן גרמא הוא, שנימו"ל בשמיני ללידתו ונשים פטורות אמנם יש לומר על פי מה שכתב הכל בו (סי עג) הטעם שהנשים פטורות ממצוות עשה שהזמן גרמא, לפי שהיא משועבדת

לבעלה ולעזרו, ואילו היתה טרודה לעשות המצוה בזמנה היה בעל בלא עור בימים ההם, ותסור הממשלה המכוונת לתועלתו ולתועלתה, ע"כ. אכן בקרא מצינו אחר חטא הקדום של אדם הראשון (בראשית ג טז) אל האשה אמר וגו' ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך, הרי כי גזירה זו שהאיש מושל באשתו באה כסיבת חטא הקדום. והנה מנבואר בספרי הקודש (עיין עקידה הקדמת ספר שמות וביצור המור פ ח"י) כי אברהם ושרה באו לקיים העולם ולתקן את אשר עיוותו אדם הוזה, ומעתה אברהם ושרה נתעלו במדריגת אדם הראשון קודם החטא, ולפי זה יתכן להיות כי לא היתה שרה אמנו בכלל הגזירה והוא ימשל בך, ולא היתה משועבדת לבעלה. ויש להעמיס זאת במאמר הכתוב (בראשית יא יח) חדל להיות לשרה אור"ח כנשי"ם היינו שעל ידי שתקנה חטא הקדום לא היתה לה אורח כנשים להיות משועבדת לבעלה.

ולפי זה יש לחדש ולומר דמאחר שלא היתה שרה אמינו משועבדת לבעלה הרי היתה חייבת בכל מצות עשה שהזמן גרמא לשיטת הכל בו, ומעתה מיושב מה דאמר קרא, כאשר צוה אות'ו אלהים להורות ולא אותה, דמכל מקום במצות מילה גם שרה אמינו היתה פטורה מלמול את בנה, ולכן כתב רש"י ולא את שרה כדי ליישב בזה קושית התוס' דשפיר איצטריך קרא לפטור גם שרה אמינו ממצות מילה.

ודעת לנבון נקל כי כל זה ניהא רק אי דרשינן טעמא דקרא דלשיטה זו אולינן בטר טעמא דמילתא דנשים פטורות ממי"ע שהז"ג משום שצריכים להיות משועבדות לבעליהן מנזירת הקב"ה אחר חטא הקדום, וא"כ האמהות הקדושות חייבות במצות עשה שהזמן גרמא ומשום הכי הוצרך קרא דאותו לפוטורם ממצות מילה, אבל אי לא דרשינן טעמא דקרא הרי בכל אופן נשים פטורות ממצות עשה שהזמן גרמא והוא הדין האמהות הקדושות פטורות ממי"ע שהזמן גרמא, וקמה גם נצבה קושית התוס' למה לי קרא דאותו תיפוק ליה דמצות עשה שהזמן גרמא הוא.

ועל פי זה יש לומר בביאור הכתוב הנ"ל, כי כבר האריך האוהה"ק בביאור הכתובים דקאי על בני אדם הנדחים עיי"ש בדבחה"ק. ומעתה יש להוסיף ולומר כי בא הכתוב להציל את האדם מפח יקשו היצה"ר הבא לו בערמה כי מאחר שהטא שוב אין לו תקנה, כי מה יועיל לו בשבוע אל ה' הלא מלך שמהל על כבודו אין כבודו מחול, ואל זה צוה ה' ואם לא קרוב אחיך ולא ידעתו ואספתו אל תוך ביתך והיה עמך והיה כביהמ"ד עד דרוש אחיך אות'ו, דדרשינן כאשר צוה אות'ו אלהים ולא אותה, ולכאורה למה לי קרא דאותו תיפוק ליה דמצות עשה שהזמן גרמא הוא, ועל כרחק לומר דצריך קרא לפטור שרה אמינו שלא היתה לה אורח כשאר נשים להיות משועבדת לבעלה וא"כ היתה

מוצש"ק פר' שמות

היכל התורה

אולם קאנעטליל

העכסט-אנגענעמע

"כינוס ידידים"

יוצאי "שיבה היכל התורה"

מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד!

רבינו בירך על היי"ש

ואמר רבינו: לחיים, דער אויבערשטער זאל העלפן מזאל קומען נאר אויף שמחות, איר זענט דאך א כהן, זאלט איר זוכה זיין משמש זיין בעבודה.

האדמו"ר מתו"א: בקרוב, ותהזינה עינינו בשוכך לציון...

רבינו: דער ישמח משה האט מתפלל געווען אז ער וויל זעהן ווי אזוי מ'טוהט די עבודה אין בית המקדש על מעלה, ס'שטייט אזוי פון רמ"ע מפאנו (עשרה מאמרות מאמר אם כל הו' ח"ג פ' כ"ג).⁶

און אז דער ישמח משה האט געבעטן האט מען איהם געוויזן אליהו איז משמש,⁷ אבער ער האט געזעהן אז ער איז משמש נאר מיט ד' בגדים.⁸

און ס'איז איהם געווען א חידוש, ווייל אליהו איז דאך געווען א כהן גדול און ער דארף משמש זיין מיט שמונה בגדים.⁹

האדמו"ר מתו"א: אפשר איז דאס א בחינה פון לפני ולפנים... די מעם אז לפני ולפנים איז ער משמש נאר מיט בגדי לבן, איז ווייל אין קטיגור נעשה סניגור (ראש השנה כו.). און יעצט איז דאך אליהו דער וואס איז מכפר אין הימל, איז עס גלייך צו לפני ולפנים, וועגן דעם איז ער משמש נאר מיט ד' בגדים.

הוה, ומבאר לפי הנ"ל שאהרן הכהן עודנו עובד את הבו"ת במעשה הקרבנות, כי אליהו שהוא מגזע אהרן הכהן עומד ומקריב בכל יום תמידין וכו', עיי"ש באריכות].

כ"ב בקונטרס תהלה למושה (תדפס בריש ספר ישמח משה על נ"ף) ששמע מהמיו ה"ה מרן הייטב לב ז"ל ששאל ממורו זקינו הישמח משה אם היה אליהו מלוכב בשעת הקרבה בשמונה בגדים ככהן גדול, או בארבע בגדים ככהן הדיוט, והשיב לו שהי מלוכב רק בארבע.

ע"י בברך משה על המועדים (ח"א, עמ' קס"ג) מ"ש לבאר בטעמא דמילתא, ז"ל: ולכאורה הדבר מפליא מדוע אמנם אין אליהו מלוכב בשעת העבודה בשמונה בגדים ככהן גדול, ובפרט לפי מה שקבעו הז"ל (בסא טצ"ט קיד): פינחס זה אליהו, והוא כהן גדול בן כהן גדול בן בנו של כהן גדול, ולו טאה ולו יאה להתעטר בשמונה בגדי קודש לכבוד ולתפארת, וז"ל כי אליהו הנביא אינו לובש שמונה בגדים בכוונה תחילה, כדי לעורר רחמים בשמים ממעל שחרבה עירינו ושמים בית מקדשינו וגלה יקרינו וניטל כבוד מכותי חיינו, ואף על פי שגם עתה הוא עומד ומקריב תמידין כסדרו, מכל מקום אין זה העבודה הרצויה אשה לה, כי בני ישראל גלו מעל שולחן אביהם בצרה ובשביה, ועל כן אין אליהו לובש בגדי כהן גדול שהם בגדי כבוד ותפארת, כדי לעשות זכר להורבן וגלות ישראל, ורבינו מבאר שם דברי הפייט (כשר יחג"ט) ראה אין מכפר בעדי ואין סודר לי סדר, עיי"ש באריכות.

וע"י במהרה"ם ט"ב (עיו"פ תשמ"ב) מה שאמר רבינו לפרש באופן אחר, עיי"ש.

חייבת אף במעשהו"ג, ומבאר מזה דדרשינן טעמא דקרא ואם כן יש לומר כי גבי הק"ב שהוא היה היה ויהיה כבודו מחול והתשובה מועלת, וזכה והשבותו לו, כי יתחוק בלבבו לשוב אל ה' שירחם עליו ויקרבהו בימיו צדקו לקבלו בתשובה.

ז"ל הרמ"ע שם: אמרו על אליהו שהוא מקריב תמידין בבית המקדש, ואף על פי שהוא שמש, שהרי בקדושתו עומד, ואתיא כי הא דתנינן בסוף עדיות (פ"ח מ"ו) מקריבין אף על פי שאין בית, ואפשר שנגזרו לו קופות מתרומת הלשכה כדי שיהיו באים משל ציבור, ואינו רחוק להאמין שיהיו אבות העולם עומדים על גביו למעמד, והימן ואסף וידותון משוררים, ומעורות הקדשים דכתבי בהו (ויקרא ג' ה) לו יהיה, אמרו שהוא עושה מגילות ומגילות וכתב זכויותיהם של כל אחד מישראל, עכ"ל.

ע"י בייטב לב (פרשת אמור) ז"ל: מקובלני ממוחלה"ה בעל המהר"ם ספר ישמח משה ותשובות השיב משה, כי פעם אחת אחר שסיים תפילת שמונה עשרה עלה בלבו להתפלל לראות הדבר הזה, ועם לבבו אמר אולי קיימא לי שעתה ואזכה לראותו, ותיכף התפלל על זה, ומילא ה' שאלתו וראה עין בעין את אליהו מלוכב בבגדי כהונה עומד ומקריב התמיד כסדרו, ודבריו הללו נודעו לרבים, עכ"ל, [ועי' מש"כ מרן רבינו ז"ל בדברי יואל (הושענא רבה, עמ' תקמ"א) לפרש מאמריו 'הושענא למען והוא לך כסגן בארזי אש', שמדייק הלשון 'והוא' לך שהוא לשון

שפאנסערט "א טאג" תורה ותפלה
פאר די ישיבה פון אייער אייגענע קינדער
פאר בלויז \$360
 (פרנס היום כל הישיבה)

חשוב'ע עלטערן!
עשה למענכם!

רבינו: ער האט געזאגט אז דער רבי הערש איז א "אש
להבה"¹².

ואיחל רבינו לאמי הבן הי"ו ולכל המשתתפים
ונפרדו לשלום

אשר נתן אביו הקי, והיה שם עני אחד שלא הי' שכע רצון ממה שנתנו
לו הדרש שיוסיפו לו על הסכום, ואמר לו הגה"ק הרא"ג כי אין הכסף
שלו ורק שליחותי דמר אביו קא עבד בזה, והלך לשאול את אביו כדת
מה לעשות בעני אחד אשר אינו מסתפק כמה שנותנים לו, ויצא מרן
הישמח משה מהדרו לראות מי הוא זה אותו עני דורש דמים הרבה,
ותיכף כאשר ראהו מרן הישמח משה אמר לבנו הגה"ק ר' אלעזר ניסן
ז"ל שיתן לאותו עני את כל אשר יבקש בין מעט ובין רב, וכן עשה
כאשר צוה עליו אביו הישמח משה ונתן לעני את הסכום אשר דרש,
ויברך אותו עני את היווג בלשון קדשו: "שמוזוג זה יצאו דורות שיאירו
את העולם עד ביאת המשיח".

וברבות השנים כאשר נסע הגה"ק רבי משה דוד אשכנזי זצ"ל אבד"ק
טאלטשעווע הותן מרן הייטב לב זי"ע להשתקע בעיה"ק צפת, הלך
לקבל ברכת פרידה משלושה צדיקי הדור הרה"ק מרוישין ז"ל, והרה"ק
מפרעמישלאן ז"ל, והרה"ק ר' צבי הירש מורימאנוב ז"ל, וכשנכנס
להרה"ק מורימאנוב הכיר תיכף כי הוא אותו העני שבירך את התנו ואת
בתו שמהלציהם יצאו מאורות בישראל.

12

ע"י כפי הגן מה שסיפר רבינו ז"ל שפעם אחת איקלע הרה"ק הרבי
ר' הערש ז"ל ללישוב לאדאני יצ"ו ונכנס לבית הרה"ה ר' זאב וואלף
הכהן ז"ל גראס, שהיה חסיד מפורסם ועתיר נכסין מחשובי העיר,
והרה"ק הרבי ר' הערש ביקש ממנו סכום גדול מאוד ולא גילה לו שהוא
הרבי מורימאנוב, על כן לא ידע הרה"ה הג"ל מי הוא זה האורח המבקש
ממנו כ"כ הרבה כסף, שהרגיש עליו שאינו אורח פשוט, ע"כ התיישב
שישאל את מרן הייטב לב ז"ל שהיה ג"כ אז בישוב הג"ל בעת ההוא,
והשיבו הייטב לב ז"ל שרוצה לראות במנו עיניו את האורח, והלך עמו
אל ביתו, ויהי כאשר הלך אתו אל ביתו ופתח את הדלת וראה את
צורתו הק' של הרבי ר' הערש ז"ל מיד נרתע לאחוריו וצעק: "א אש
להבה דער הייליגער רבי ר' הערש", ואמר להרה"ה שיתן לו את כל
אשר יבקש, וכן עשה, ובגלל זה נתברך הרה"ה הג"ל בכ"ט.

רבינו: ש'שטייט אין זוהר (פ' בראשית דף צ"ג. ועוד) אז מילה
איז אזוי ווי א קרבן, איז לפי זה א שאלה ווען אליהו קומט צו
א ברית (כמבואר בפרקי דרבי אליעזר סוף פכ"ט), צי קומט ער מיט
ד' בנגדים, אדער קומט ער מיט שמונה בנגדים.

האדמו"ר מתו"א: בזאת יבוא אהרן אל הקודש (ויקרא טו,
ג), מיט זאת בריתי (בראשית יו, י), מיט דעם גייט מען אריין
לפני ולפנים, ס'זעהט זיך אויס אז ברית איז אזוי ווי לפני
ולפנים.

רבינו: יא, דער מדרש (ויקרא רבה כא, ו) זאגט אזוי, מילה איז
איינס פון די זאכן וואס דער מדרש רעכנט אויס, און די
מדרש רעכנט אויס נאך זאכן, שבת [מלשון הכתוב (ישעי' נג,
ב) אשרי אנוש יעשה זאת], און מעשרות [מלשון הכתוב
(מלאכי ג, י) ובחננוני נא 'בזאת], און רעכנט אויס תורה
[מלשון הכתוב (דברים ה, מד) 'זאת' התורה].

*

האדמו"ר מתו"א: היינט (ג' השון) איז דער יארצייט פון
רבי ר' הערש (הרה"ק מורימאנוב ז"ל).

רבינו: ער איז דאך אויך געווען א כהן.

האדמו"ר מתו"א: ער פלעג זאגן אז פדיון הבן איז כשר"ע
געלט.¹⁰

מיט איהם איז געווען די מעשה מיטן טאלטשעווער רב ביי
די התונה פונעם ייטב לב.¹¹

10

כן מסופר שהרה"ק הרבי ר' הערש מורימאנוב ז"ל היה עושה את
מלבושיו מכסף שקלי פדיוני בכורים, שהכסף הזה היה חשוב בעיניו,
שהוא כסף טהור שזכתה לו התורה הקדושה.

11

ידוע העובדא שבתנות מרן הגה"ק בעל ייטב לב זי"ע בלילה שלפני
הנישואין עשו סעודה גדולה לעניים מנהוג מאו, מרן הסבא קדישא בעל
ישמח משה זי"ע נתן סכום מעות לבנו מרן הגה"ק רבי אלעזר ניסן זי"ע
ליתן צדקה לעניים, ופיור נתן לאבינוים לכל אחד ואחד סכום קצוב כפי

קויפט

"א טאג אין היכל התורה"

פאר בלויז \$180

(פרנס היום כנה אחת)

במוצאי
"יום"
מנוחה!

ביקור הרה"ג רבי אברהם צבי קלוגער שליט"א

רב ביהמ"ד "נזר ישראל" בבית שמש יצ"ו

בבית כ"ק מרז' רבינו שליט"א - בקרית וזאל יע"א

לכאורה ווי אזוי קען מען מאקע שרייבן אלעס אויף איינמאל, ס'איז דאך שלא כסדר ההשתלשלות פון די בריאה, ס'דארף דאך זיין קודם די יו"ד און נאכדעם די ה"א.¹⁴

דעת, כי אינו נפרד עבר מהוה ועתיד כאחד לפניו ית', וכל מה שהיה, הוא הוה ועתיד להיות כאחד לפניו ית', וכל מה שעתיד, הוא היה והוה. וזה מאמר שלמה המלך ע"ה (קהלת א, טו; קהלת ג, טו) מה שהיה הוא שיהיה ואשר (עתיד) להיות כבר היה. ונ"ל שזה אחד מן הטעמים שאסר לנו להזכיר שם הויה ב"ה ככתבו, כאמרום (פסחים ג ע"א) זה שמו לעלם (שמות ג טו), משום דאי הוי אפשר להוציא כל השם כאחת בלי הקדמת אות אחת להברתה, להורות כי אין העבר קודם ולא העתיד מאוחר, הוי שרי, כי הוא יחוד האמיתי. אבל מכיון שאין הפה יכול לדבר כן, ואי אפשר מבלי הקדמת אות לאות, לכך אסור כי הוא כפיודו ה"ו, לכך זה שמו לעלם כנ"ל. וכהן גדול ביום הכיפורים הוי שכינה מדברת מתוך גרונו, כמ"ש הקדוש האר"י זצוק"ל על אמרום (ויצא טו) היה יוצא מפי כהן גדול כו', וכן מורה מאמר הפסוק (שמות כ כד) בכל מקום אשר אוכיר את שמו, אוכיר ולא תזכיר, כי השי"ת לבד הוא המזכיר, ולכן היה נשמע קולו ביריחו (שם ויצא י"ט ע"ב), שאין זה בכח של בשר ודם, עד כאן דברי הקדוש האר"י ושי"י. ואם כן ודאי דלא היה שם שום הקדמות אות לאות, רק הכל כאחד כיון שהשכינה הוא מדברת, ואם כן בעת הכתיבה הוא רב חסד משהי"ת שהותר לנו לכתוב שמו הקדוש, אף שאי אפשר בלי הקדמת אות לאות, כדי שלא ישתבח וישתקע מאתנו ה'ו לגמרי השם הקדוש הוה המהיה כל העולמות. אבל אם היה אפשר לכתוב מבלי הקדמת אות לאות, רק ד' אותיותיו כאחד בבת אחת בד' קולמסין והכותב אחד, ודאי מה טוב ומה נעים. לכך בן קמצר שהיה יודע לעשות כך ולא רצה ללמוד, עליו נאמר שם רשעים ירקבו, כי הוא מונע בר וברכה ושפע טוב לבית ישראל שפע קודש ממקום קודש יהלך גבוה על גבוה, כנ"ל ברוב, עיי"ש עוד.

14

עיי' בשו"ת נודע ביהודה (מהדו"ק או"ח סי' ע"ב) דהשם צריך להיות כתוב כסדרן, וכתב במנחת חינוך (מצה תל"ז אות ו) דמקורו מדברי גמרא אלו,

הגרא"צ הגי' לפני רבינו את ספריו על ימים טובים

ורבינו הודה לו בכרבת יישר כח

רבינו: וואו וואוינט איר?

הגרא"צ: אין בית שמש, אין קרית רמ"א.

וסיפר שבא לארצה"ב על חודש ניסן בכדי לדרוש לפני בני

בגדולת ימים אלו

רבינו: איך שמעל מיר פאר אז מ'זאגט גוטע זאכן.

הגרא"צ: מ'זוויל...

רבינו: אז ס'איז דא א רצון, ברענגט עם לכלל מעשה,

ס'איז דא א מאמר החכם אין דבר העומד בפני הרצון.

ושאל רבינו אודות בית מדרשו

הגרא"צ: ס'איז דא א ישמח משה (פ' נצבים) אויף די גמרא

אין יומא (דף לה). אז בן קמצר האט נישט געוואלט

אויסלערנען מעשה הכתב, ער האט געקענט שרייבן אלע

פיר אותיות פון שם הוי"ה אין איינמאל, און הו"ל האבן

איהם שטארק מגנה געווען, פרעגט דער ישמח משה

פארוואס האבן מאקע הו"ל אזוי שטארק מגנה געווען, און

וואס איז די מעלה פון שרייבן אלעס אויף איינמאל, און ער

איז מאריך אז ס'איז א גרויסע זאך אויב מ'וואלט געקענט

זאגן און שרייבן צוזאמען אלע פיר אותיות.¹³

13

וזה תוכן דברי הישמח משה שם: הנה אמרו הו"ל ביומא (דף לה) בן קמצר לא רצה ללמוד על מעשי הכתב, ואמרו עליו שם רשעים ירקבו (משלי י, ג), דהיינו שאחז ד' קולמסין בד' אצבעותיו, וכותב שם בן ד' בבת אחת. ויש להבין מאי מעליותא כולו האי, אלא ודאי דיש בזה צורך גדול לעבודת השי"ת, והיינו כי ידוע שהוראת שם הויה ב"ה, הוא היה הוה ויהיה כמבואר בשו"ע או"ח סימן ה' (ס"א), וזאת ראוי לידע לכל בר

מוצט"ק פר' שמות
היכל התורה
אלום
ראו קעסטלי

קויפט
א פולע טאג' פון הונדערטער
שעה'ן תורה ותפלה
פאר בלויז \$360
(פרנס היום כל הישיבה)

"יום שכולו ארוך!"

רבינו: דאס איז די תכלית פון די בריאה פון די וועלט, מ'דארף דאך זיין א בחירה, א מענטש דארף וויסן אז ס'איז דא א בחירה הפשית, ווען נישט די בחירה וואלט מען דאך נישט געדארפט באשאפן א מענטש, א מלאך וואלט דאך געווען העכער.

דער ישמח משה (פרשת שמות) ברענגט צו, אז וועגן דעם איז אהרן געווארן כהן גדול, און נישט משה רבינו, ווייל משה רבינו איז געווען אין א בחינה פון א מלאך, משה איש האלקים (דברים ל"ג, א), אבער פון א עבודה פון א בשר ודם ווערט מער נתרבה כבוד שמים, אזוי ווי מ'זעהט אז ווען די מלאכים האבן געוואלט באקומען די תורה, האט זיי דער באשעפער געזאגט כלום יצר הרע יש ביניכם (שבת פ"ח).

והמשיך רבינו ואמר: יעצט איז דאך נישט, און דער צירוף איז ישמחו השמים ותגל הארץ (תהלים צ"ג, יא), איז דער שם הוי"ה כסדרן.

דער בני יששכר זאגט אז ס'איז א חודש פון ניסים למעלה מן המכע. ¹⁷

רבינו: ס'שטייט אין ישמח משה (פ' כי תצא) אז די חכמי האמת פרעגן ווי אזוי איז דער שם הוי"ה, דער שם הרחמים, דער כלל איז דאך אז ווען די אותיות זענען כסדרן (א"בג'ד'ו ז'ח ט'י ק'ל) ווייזט דאס אויף מדת הרחמים, אויב אזוי פארנוואס איז ביים שם הוי"ה די י פאר די ה' (יהפוך האותיות מעורר מהדר), נאר די גמרא זאגט (שבת ק"ד) א' ב' ג' ד' איז אילף בינה ג'מול ד'לים, ה' ו' שמו של הקדוש ברוך הוא, לויט דעם איז עס אזוי, א' ב' ג' ד' איז בגימטריא י'.

איז אויב ס'איז אילף בינה ג'מול ד'לים, ווערט דאך פון דעם די ו' פון שם הוי"ה, און נאכדעם קומט די אות ה', במילא זענען די אותיות יא כסדרן.

והזרו לזכור בענין גדולת כתיבת ד' אותיות שם הוי"ה כבת אהת הגרא"צ: ס'קען זיין אז דאס וואס מ'שרייבט קודם דעם יו"ד און נאכדעם א ה"א, דאס איז ווייל אונז זענען מיר אין די עולם הבחירה און מ'שמעלט נישט צוזאמען דעם היה היה ויהיה, אבער אויב מ'זואלט געקענט שרייבן אלע פיר אותיות צוזאמען, וואלט דאס געהאלפן מ'זאל שנעלער ארויס גיין פון די בחירה און האבן די ריכטיגע ידיעה.

¹⁵ דהנה קשה למה לא התקינו בכותב שם הוי"ה שיכתוב תחילה אותיות הוי"ה שבסוף התיבה, ואח"כ ה"י בראש התיבה, ואז אין בזה שום מכשול, כי הכותב י"ה כסדרן ואח"כ אות ו', נמצא דבאותו רגע עד שלא השלים ה' אחרונה, נתקלקל השם, כי י"ה לעצמו הרי הוא שם, ואח"כ כשמוסיף הו' נתקלקל, ולכן הו'ל לתקן לכתוב קודם אותיות הו"ה, ואח"כ ה"י לפניו, אלא מכאן ראינו דהשם צריך להיות כסדרן אף שנתקלקל השם לרגע אחד.

ולזה מנגין הו"ל בן קמצר שלא רצה ללמוד מעשה הכתב, דלפי שכתב ד' אותיות כבת אחת לא ה' קלקול רגע אחד, מזה שאין בן כשאינו כותב כבת אחת, או נמצא דיש קלקול לרגע אחד, עיי"ש.

¹⁶ אולם שאר האחרונים נקטו דאי"צ כסדרן, עיי"ש ב"ש"ת ספר יהושע (סי' ט"ו) ושו"ת דברי חיים (ה"ב סי' קכ"א, ושם קכ"ח-קכ"ט) ובשו"ת מהרש"ם (ה"ח סי' ט"ז), וכן בשו"ת סת"ם מהגאון רבי שלמה קלוגער (סי' י"ט) כתב להוכיח מכן קמצר שא"צ כסדרן, דהרי אי אפשר לצמצם שלא יתחיל אות ה' לפני גמר אות י', אלא עכ"ה דאי"צ כסדרן, עיי"ש.

¹⁵ עיי' בישמח משה שהביא מ"ש"כ חתן טוב (פישת תצוה) על המדרש (שמו"ר פ"ח ד') כשאמר לו הש"י למשה ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך (שמות פ"ח א), הרע למשה, אמר לו הקב"ה תורה שלי היתה ונתתיה לך. ותורה הדברים שהרע למשה, כי דעתו היה כי לו טאה להיות כהן גדול, עיי' כי קדוש הוא לאלקיו ופרוש מאשה וכמלאך משרת. והשיב לו הקב"ה שמאותו טעם שנתתי תורה לישראל ולא למלאכים, מכח טענת כלום יצר הרע יש בככם וכו' (שבת פ"ח ע"ב), מאותו טעם נבחר אהרן לכהן לה' ולא משה, כי משה היה בחינת מלאך משולל מושם, ויותר כבוד שמים מתרבה על ידי שעובד מי שהוא בעל גשם, עד כאן דבריו ודפח"ה.

¹⁶ ברעיא מהימנא איתא: ב"ב חדשי השנה שולטים י"ב צירופי הוי"ה, והם בגימטריא שו"ב בגימטריא הד"ש, והנה צירוף הוי"ה של חדש ניסן הוא הצירוף הראשון כסדרה יהו"ה, ויצא מפסוק ישמחו השמים ותגל הארץ ר"ת השם הנכבד הנ"ל.

העכסט-אנגענעמע

"נינוס ידידים"

יוצאי "ישיבה היכל התורה"

מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד!

מוצט"ק פר' שמות
 ט"ח
היכל התורה
 אולם ראוזענטלי

הגרא"צ: בפרט דאס יאר (שנת קידוש החמה בערב פסח), שמיום איז דאך א רמז אויף שמש וואס איז א משפיע, און ארץ איז א רמז אויף לבנה א בחינה פון מקבל, ¹⁸ און דאס יאר מאכט מען י"ד ניסן די ברכה אויפן שמש, און מ"ו ווערט ירח בשלימותא, איז דאך בי י"ד על כס י"ה (שמות יז טז) (כי יום י"ד משפיע על יום מ"ו).

רבינו: דער בני יששכר (חודש אדר מאמר ד' אות י') ברענגט פון זוהר הק' (תיקוני זוהר גא. ורעיא מהימנא ח"ג דף רמ"ט) אז לעתיד לבוא וועט ערב פסח זיין מחיית עמלק, און מיט דעם איז ער מסביר דאס וואס די פוסקים (רא"ש פסחים פ"א ס"י י, ועי' כסור ס"ר תל"ב) פרעגן פארוואס מאכט מען נישט א שהחיינו אויף ביעור חמץ, נאר די ברכת שהחיינו פון מקרא מגילה גייט שוין ארויף אויף ביעור חמץ, ווייל ס'איז שוין שלושים יום קודם החג (עי' ב"ח או"ח ס' תכ"ט), איז דאס דער שהחיינו פון ביעור חמץ.

ונסתובבה השיחה אודות הגאון הגדול רבי שלמה קלוגער ז"ל

שהגרא"צ מתייחס אחריו

רבינו: אינטערסאנט, מ'דריקט היינט נייע ספרים פון רבי שלמה קלוגער וואס איז נאך קיינמאל נישט געווען געדרוקט.

הגרא"צ: ס'איז דא ספרים כמנין שלמ"ה (375). **רבינו:** אזוי זאגט די וועלט. ס'איז דאך נאך דא כתבי ידות, מ'זיגט ארויס אויף תורה, יעדער סדרה א עקסטרע באנד, אויף ימים טובים האט מען אויך ארויס געגעבן, ער האט לכאורה געמאכט די מערסטע ספרים ביים כלל ישראל.

הגרא"צ: ס'שטייט אז ס'איז געווען תלמידים וואס האבן געשריבן און ער איז געגאנגען פון איינעם צום צווייטן, און ביז מ'האט געענדיגט צו שרייבן איז ער שוין געקומען נאכאמאל.

רבינו: מ'האט נישט קיין השגה ווי אזוי מ'האט געקענט אזויפיל שרייבן, ס'איז דאך דא פון איהם אן א שיעור תשובות, אזעלכע שיינע גרויסע חיבורים.

הגרא"צ: פון צמח צדק פון ליובאוויטש איז אויך נאך דא ספרים וואס זענען נאך אין כתבי ידות.

יעצט י"ג ניסן איז דאך זיין יארצייט, און ס'איז אויך די יארצייט פונעם בית יוסף, ס'שטייט א רמז, ויקראו סופרי המלך בחודש הראשון בשלשה עשר יום בו (אסתר ג, יב), מיינט מען דעם בית יוסף, חסידים האבן אויך מרמז געווען אין דעם דעם צמח צדק וואס האט אויך געשריבן אסאך חיבורים.

רבינו: פון רבי שלמה קלוגער איז אויך דא אויף פסח גרויסע חיבורים, קרבן פסח, און ס'איז דא ספר החיים, און נאך.

*

ושאל רבינו בשלום אביו שליט"א

וספר הגרא"צ שהוא לומד בבית מדרשינו "ברך משה"

בירושתי'

וברבו רבינו: דער אויבערשטער זאל העלפן איר זאלט האבן אסאך הצלחה, מיזאל קענען אויפטוהן פאר אידישע קינדער.

ונפרדו לשלום

17

עיינ שם במאמרי חדש ניסן (מאמר א) וולש"ק: ניסן, שמו נודע בשערים, והוא בכתובים כמגילת אסתר, ופירושו נודע נקרא ניסן חודש של ניסים נגלים מוגבהים למעלה מן הטבע והשכל, חודש אשר הוא מוכן לניסים מששת ימי בראשית ליל שמורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים, עיי"ש.

18

עיינ בספר אגרא דכלה (בראשית) וז"ל: מסרה ולמש"ל (בראשית א ח). לית חסר, (השמיט בעל מכן חיות). על פי מ"ש בדברי יונתן רמזית המסורה ענין השליטה היא, כי סיהרא לית לה מגרמיה כלום וחסר מאורה והשמש משפיע בה, זה נקרא ממשלה כענין והוא ימשל כך (בראשית ג טז) כמ"ש לעיל, עיי"ש.

מוצש"ק פר שמות
סיבה
היכל התורה
אולם
ראח קעסטלי

ספאנסערט "א טאג" תורה ותפלה
פאר די ישיבה פון אייער אייגענע קינדער
פאר בלויז \$360
(פרנס היום כל הישיבה)

חשוב'ע עלטערן!
עשה למענכם!

תיבה
חיבת התורה

בס"ד

ביקרא דאורייתא ובכבוד הראוי,
הגנו מומינים בזה את מע"ב ידידינו אנ"ש שיחי'

למסיבת
דינער השנתי
וסעודת
מלוה דמלכה

לטובת החוקת ישיבתינו הק'

שתתקיים אי"ה
מוצ"ש"ק פר' שמות הבעל"ט
January 9th

באולם ראוו קעסטיל
380 Flushing Avenue

בשעה 8:30 בדיוק

במוחים אנו שמע"כ אנ"ש חובבי ומוקירי תורה
שיחיו ישתתפו ויקחו חבל בגוף ובממון למען
החוקת התורה, למען נוכל בע"ה להמשיך
בעבודת הקודש ולהעמיד תלמידים הגונים
וישרים ורע ברוך ה'.

בברכת ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת
הנהלת הישיבה

דברי תורה ובריכה:

הגה"צ אב"ד ור"מ דקהלתינו שליט"א

נאם הכבוד:

הדה"צ פה מפיק מרגליות

רבי אברהם יודא פאללאק שליט"א

אב"ד לאגדסבורג

דברי השיבה:

הדה"צ מ"ה מנחם שלמה ראזענבערגער שליט"א

ר"מ בישיבתינו הק'

פרס עמרת זקנים:

מ"ה אלטר פאלקאוויטש נ"י

נור אב השנה:

מ"ה יושע ב"ר יוסף משה געלבשטיין נ"י

נור תלמיד הישיבה:

האבד מ"ה יוסף יחיאל ב"ר משה גאלדבערגער נ"י

י"שב ראש:

הר"ד ישעי' יצחק רובין שליט"א

ממנהל ת"ת תו"י דרכי וויליאמסבורג

נעימות יזמרו:

וזמירות לסעודת מלוה מלכה נעימו בקול:

משפחת הדה"ח ר' אלטר פאלקאוויטש שליט"א

מקבל פרס "עמרת זקנים"

דברות קודש

מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

סעודת רעוא דרעווין שב"ק פרשת ויחי תש"ע לפ"ק
בקריית יואל יע"א

דינים אלא על הגול, דלפי שחטאו בעריות גרמו בכך להשחתת וקלקול השפעת הקדושה, ובה חטאו גם בגול, עכ"ד.

ולענ"ד יש להוסיף ולהרחיב עוד הענין, כי ענין הגול לאו דוקא על שפע הפרנסה, על פי מה שכתבו חכמי האמת והעתיקי הבאר היטב בשלחן ערוך (או"ח סימן תקע"א סק"א) שכל המצוות ומעשים טובים שאדם עושה, ותורה שלומד בעודו רשע ומלוכלך בחטא, טורפין הסטרא אחרא מפניו, ומוסיף כח בקליפות, עד שחוזר בתשובה ומוציאן מהקליפה, והרה"ק מהרצ"א זללה"ה האריך בזה טובא בהקדמת ספרו דרך פיקודיך, וזה לשון קדשו, אמר הנביא (ירמיה ד ט) נירו לכם ניר ואל תזרעו אל הקוצים, כמו שהזרע קודם שמתקן את האדמה ומסלקה מאבני נגף והקוצים, הנה עמלו לריק ומקלקל את התבואה הנזרעת, ואדרבה נותן כוח יותר בהקוצים שיסתבכו וירבו ויגדילו, כמו כן בעניני תורה ותפילה ומצוות אשר יעשה אותם האדם בעודו נקרא רשע ונסבך בקוצים ואבני נגף מהקליפות וסטרין בישין, נותן ח"ו כח בהם, ולכן צריך לעשות תשובה טרם יבוא לקיים תורה ומצוות, עכ"ד.

ועל פי זה יל"פ מה שנאמר בחטא הקדמון (בראשית ג ט) ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי ערומים הם, כי מבואר בספ"ק שבכל מצוה שהאדם מקיים עושה עצמו לבוש לנשמתו, ועל כן אחר החטא וידעו כי ערומים הם מן המצוות, שחטפו מהם כל המצוות ומעש"ט.

והנה כתב בסידורו של שבת (ח"ב דהוש ד פ"א) בפירוש מאמה"כ (במדבר ה ט) ואיש את קדשיו לו יהיו, על פי מה שכתב בחובת הלבבות (שער הבחינה פ"ג) דמה שאדם עושה מצוות ומעשים טובים הרי הוא עושה בשל עצמו, אבל מה שעוסק בעניני גשמיות כאילו עושה בשל אחרים, ואינו לו קנין עצמי, כי לא ירד אחריו כבודו ועזב לאחרים חילו, וכמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ו מ"ט) בשעת פטירתו של אדם אין מלוין אותו לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא תורה

ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, איתא במדרש רבה (פצ"ה ס"ב) ר' אחא אמר הטהרו, היך מה דאת אמר (נחמיה יב כח) ויאספו וגו' ויטהרו את הלשכות. גם בתרגום יונתן בן עוזיאל תירגם כן על האספו ואמר להוים אדכו מסואבותא.

וביאר מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל בפרשתו (עמוד תקסג) שגילה יעקב אבינו לבניו שבאחרית הימים יתגבר הס"מ להחטיא את ישראל בעון המקרה ר"ל, וכמו שעשה עמלק לישראל בדרך צאתם ממצרים, דכתיב (דברים כה יח) אשר קרך בדרך, ואיתא במדרש ילקוט (תצא רמז תתקל"ח) רבי יהודה אומר טמאך, כמה דאת אמר (דברים כג יא) כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה. וזה שאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, כי האספו הוא מלשון אסיפה וקיבוץ, הקבצו ושמעו הוא גם כן לשון קיבוץ כמו שכתוב (שמואל א טו ד) וישמע שאול את העם, ובוה עוררם והזהירם יעקב אבינו שבאחרית הימים יהיה כל עבודתם לקבץ הנפזרים, ניצוצות הקדושים אשר נתפזרו ונשבו ר"ל לעמקי הקליפות, עכ"ד. ולפי דרכו נלך לפרש באו"א קצת.

ויתבאר על פי דברי מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (פ' שלח עמוד תלא) לפרש מה שדרשו חז"ל (סנהדרין קח) דדור המבול לא נחתם גזר דינים אלא על הגול. והקשו המפרשים דמקרא מלא כתיב כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ, הרי שבעבור חטאם בעריות נגזרה עליהם כליה ולא בעבור הגול. אך ביאור הענין על פי מה שאמרו חז"ל (ברכות לה) כל הנהגה מן העולם הזה בלא ברכה כאילו גזול להקב"ה וכנסת ישראל, וביאר המהרש"א בח"א כי הברכות מורדין שפע הברכה מלמעלה על הפירות שמברכים עליהן, ובאינו מברך על דבר הנהגה הוא מפריד ומשחית שפע הקדושה והברכה לכנסת ישראל מאביהם שבשמים, עכ"ד. המורם מדבריו כי הממעט שפע הברכה מן העולם על ידי חטאיו נקרא גולן. והנה כתב א"ז זללה"ה בישמח משה (פ' מקץ) כי על ידי הפגם ברית נתמעט שפע הפרנסה לבני ישראל, עיי"ש. ולזה לא נחתם גזר

2

"שקל הקודש"

אינדערהיים האבן אידן
געוואוינט אין אייראפע אין
פארשידענע מדינות, פארשידענע
מקומות, און אלע האבן געהאט א
השתוקקות צו ארץ ישראל, אלע
האבן זיי געהאט געוואוסט אז ארץ
ישראל. דאס איז "שקל הקודש".
האט זיך עס איינגעטיילט אין אלע
מדינות האט מען ארגאניזירט א
לאקאלע קאסע, און פון דארטן
געשיקט געלט קיין ארץ ישראל.

Fine Design - 845.669.633

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
אצל המבית בויליאמסבורג
ט"ו שבט תשס"ז)

תושבי וויליאמסבורג:

הכוננו!

הכוננו!

דינער הראשונה

מוצש"ק פר' תרומה הבעל"ט

ומעשים טובים. וזה ואיש את קדשיו לו יהיו, היינו מה שהאדם מתעסק בקדשים בתורה ומצוות ומעשים טובים, לו יהיה קנין עצמי, אבל עסקי חול אשר לא בקודש המה, לשל אחרים יהיה נחשב בעיניו, עכ"ד.

אך כל זה הוא אם האדם שומר עצמו בקדושה ובטהרה, אבל אם חלילה אינם מתנהגים כרצון הבורא, והולכים אחר עצת היצר, הרי נבראים מזה מלאכים משחיתים שחוטפים כל המצוות ומעש"ט, הרכוש היקר של האדם. והז"ל רמזו זה בלשונם שאמרו (בבא בתרא קסה.) רובם בגזל, דלכאורה אינו מובן וכי רוב העולם גזלנים, אמנם לדרכינו המוננה בזה על גזילת המצוות ומעש"ט, כי בעוה"ר רוב העולם גזלנים מהם המצוות ומעש"ט אשר עמלו בהם, כי מחמת החטאים החיצונים גזלים המצוות ומעש"ט. והחיי יתן אל לבו בהתקרב ובא ימי השובב"ם, להתערור לתשובה ולהשיג אל הלב מה שחטאו, אך שלא השגהו על העינים ועל המחשבה, ונכשלו ל"ע בעבירות קשים ומרים, והן הן הגורמים כי ערומים הם, שהחיצונים באים וחוטפים כל המצוות ומעש"ט אשר עמלו בו.

ובדרך זה יל"פ מה דאיתא בתנא דבי אליהו (הובא בילקוט רמז תש"ף) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם, אין לדורותם אלא לדור תם סו', תם מגזל תם מגילוי עריות תם משפיכות דמים. דהנה מצוות ציצית הוא סגולה ושמירה שלא יבאו לידי חטא, וכמ"ש ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, ומבואר כן בגמרא (מנחות מד), ועל כן על ידי מצוות ציצית הוא דור תם מן הגזל, שאין החיצונים יכולים לגזול ולחטוף המצוות ומעש"ט.

ובעוה"ר כמה רחוקים אנו ממדריגה זו להיות תם מן הגזל, כי החיצונים באים וחוטפים המצוות ומעש"ט, ובכניסתנו בימי השובב"ם אימה ופחד יאחזנו, לב יודע מרת נפשו באיזה מצב הוא נמצא, כל אחד יודע מצבו הקשה, מה שחטא ומה שצריך לתקן, הי תורה והי מצות דמוגנו עלן. אולם מצאתי נוחם בדברי הערוגת הבשם (פ' נח) שכתב עצה שלא ישלטו החיצונים על המצוות ומעש"ט, להשתדל לעשות מצותיו בציבור, כגון להתפלל עם הציבור וללמוד בציבור, דכתיב (שמות כ כא) בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתניך, וכל בי עשרה שכינתא שריא (סנהדרין לט), וממילא הם נדחים משם, עכ"ד והוא חידוש גדול. ומעתה יש לנו עצה נכונה שיתאספו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות

תקט) יצא לחלק דיש ב' אופני תשובה, וכמבואר בגמרא (יזמא פ:) דתשובה מאהבה זדונות נעשות כזכיות ותשובה מיראה זדונות נעשות כשגגות, והנה סתם תשובה הוא מיראה, ואפשר שעל זה אמרו בזה"ק שאינו מועיל לחטא זה, מה שאין כן בתשובה מאהבה אפשר דמהני גם על חטא זה. אמנם לפי זה נפל פתא בבירא, כי רחוקים אנחנו מאד מבחינת תשובה מאהבה שהוא למעלה מדרך הטבע, וצריך גיעה רבה להגיע למדרגה זו שלא יכוננו רק לאהבת הקב"ה ולא לאהבת עצמו כלל, וראיתי בני עליה והמה מועטים, ומי הוא זה אשר יכול להגיע למדרגה גבוה כזה לעשות תשובה מאהבה, ואם כן איך יועיל לנו תשובה על חטא זה. אכן יש לומר על פי מה שכתב א"ז זללה"ה בישמח משה (פ האזינו) דתשובת הרבים אף אם הוא מיראה מקבלו השי"ת ומחשיבו לתשובה מאהבה, וזדונות נעשות כזכיות, והוכיח כן מקרא (הושע יד ה) ארפא משובתם אוהבם נדבה, עי"ש. על כל פנים יש מציאות לעשות תשובה מאהבה, כאשר בני ישראל מתאספים יחד, וכל ביה עשרה שכינתא שריא (סנהדרין לט), הקב"ה מרחם עלינו ומקבל תשובתנו בבחינת תשובה מאהבה, וימים אלו מסוגלים לתשובה על חטא זה, ועל כן נכון שיתאספו בני ישראל יחד בבתי כנסיות ובתי מדרשות להרבות בתורה ובדברי תוכחה ובתפלות ותחנונים לפני הקב"ה, ויהיה תשובת הרבים, אולי יחוס השי"ת ויקבל תשובת עמו ישראל, עכ"ל. (ועיין ביטב פנים תוכחת מוסר אות א).

והנה כתב בבני יששכר (שבתות מאמר ט אות ד) על הא דאמרו חז"ל (תענית ה:) יעקב אבינו לא מת, דכתיב (שמות כ ה) פוקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים לשונאי ועושה חסד לאלפים לאוהבי ולשומרי מצותי, הנה הצדיק ההווה בעולם זכותו עומדת לבט ולכן בנו עד אלפים דורות, ממילא בכל דור ודור מתמעט הזכות כל מה שיתרחק הדור מן הצדיק הנפטר, אבל ביעקב לא נאמרה מיתה בתורה, להורות שבכל דור ודור נקרא יעקב אבינו, דהלא תתבונן כשאדם נפטר מן העולם ומניח בניו אחריו לברכה, הלא מזכירין אותו בכל פעם בשם אבינו, וכשמגיע זמן הבנים לאסוף לגן עדן, או נפטר שם אבינו מן הזקן, כי אין בעולם מי שיכנה להזקן בשם אב, רק בהזכיר שמו יכנהו זקינו, ואכן בדור אחר דור, וזה שאמרו יעקב אבינו לא מת, ר"ל כינוי אבינו לא מת אצל יעקב ויכולין אנחנו לכנותו בשם אבינו בכל דור ודור, ולא נתמעט זכותו באריכות הדורות והשתלשלותם

לאמירת תהלים בציבור, ולהתפלל בציבור, לעסוק בתורה בציבור, ואינו דומה מועטין העושים את המצוה למרובין העושים את המצוה, כי בציבור אין החיצונים יכולים לחטוף המצוה.

ומציאתי סמוכין לדבריו בגמרא מפורשת, במס' מכות (דף י.) רב אשי אמר כל האוהב ללמוד בהמון לו תבואה, ופירש"י בהמון, עם חברים רבים, והרמז בזה כי מי שאוהב ללמוד תורה בציבור, לו תבואה, היינו מצות ומעש"ט שלו, שאין החיצונים חוטפים אותו.

ולחלן שם בגמרא והיינו דא"ר יוסי ברבי חנינא מאי דכתיב (ירמיה נ ל) חרב אל הבדים ונאלו, חרב על צוארי שונאיהם של תלמידי חכמים שיושבין ועוסקין בתורה בדבד, ופי' בנעם מגדים (פ אמור) שיושבים ועוסקים בתורה בדבד, בלא זיווגא דשכינתא, עי"ש. ולפי דרכינו הכוונה כי העוסק בתורה בציבור, כל בי עשרה שכינתא שריא, ואין החיצונים יכולים לחטוף המצות, ולזה העוסק בתורה בדבד, הוא בלא זיווגא דשכינתא, שאינו זוכה להשראת השכינה, ומי יאמר זכיתי לבי טהרתי מעשי, ועלול שהחיצונים יחטפו המצות ח"ו.

ובזה יתבאר הכתוב וקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, כי יעקב אבינו היה מיצר ודואג בעד בני ישראל עד סוף כל הדורות שהמצות ומעש"ט יתקיימו בידם, ורצה יעקב אבינו לחזק לבות בני ישראל בעקבתא דמשיחא כאשר מתגבר כח היצר להכשיל את בני ישראל ח"ו, ובפרט במדינה זו שגלגלו שהוא מדינה טמאה מלא זימה וזוהמא כמעשה ארץ מצרים ערות הארץ, ולכן פתח ואמר האספו, שיתאספו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לעסוק בתורה ובתפלה בציבור, לשפוך שיח באמירת תהלים ברבים, כמנהג ישראל קדושים להתאסף בשבועות הללו לאמירת תהלים ולהרבות בתפלה ותחנונים, את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, כי באחרית הימים לא יהיה עצה אחרת אלא תורה ותפלה בציבור, ובאופן כזה לא יהיה להחיצונים שליטה לחטוף המצות.

[ג]

עוד יתבאר בדרך זה בהקדם מה דאיתא בזה"ק (ויח דף יט:) שאין מועיל תשובה על חטא זה ר"ל, אמנם במקו"א (ויקהל דף יד) מבואר שגם על חטא זה מהני תשובה רק צריך תיובתא סגי, ומרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל בפרשתן (עמוד

3

יחיד ומיוחד!

”
 און אזוי איז עס געווען אין אלע
 מדינות, ס'איז נישט געווען נאר איין
 פושקע, סאיז נישט געווען קיין שום
 אנדערע פושקע, אין בית המדרש איז
 געווען איין פושקע, ס'האט געהייסן רבי
 מאיר בעל הנס פושקע, און אין שטוב איז
 אויך נישט געווען קיין אנדערע פושקע,
 סאיז נישט געווען אזא מין זאך ווי א
 אנדערע פושקע, איין פושקע איז געווען
 אינדערהיים, דאס איז געוון וואס
 מ'האט געהאט, "רבי מאיר בעל הנס
 פושקע".

Fine Design - 845.649.633

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)
 אצל המנבית בווייליאמסבורג
 כ"ט שבט תשס"ט

תושבי וויליאמסבורג:

הכוננו!

הכוננו!

דינער הראשונה
 מוצש"ק פר' תרומה הבעל"ט

בדור אחר דור, רק תמיד זכותו עומדת לנו בשלימות כמו בדור הראשון של הצדיק, עכ"ד.

ובזה יתבאר הכתוב ויקרא יעקב אל בניו, יעקב אבינו קורא אלינו, כי אנחנו בניו והוא נקרא אבינו עד דורינו אלה, יעקב אבינו קורא אל בניו לחזק אותנו באחרית הימים עקבתא דמשיחא כאשר כח היצר מתגבר עד מאד, ויאמר האספו, שיתאספו לעשות תשובה ברבים, ובאופן כזה הטהרו, כי על ידי תשובת הרבים יכולים לטהר את הנשמה ולכבס אותה מכל כתמי החטא. ואלה הדברים מדבר יעקב אבינו אל כל אחד מ'ישראל לא נפקד ממנו איש, שיתאספו בני ישראל בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לפשפש במעשים ולהתעורר לעשות תשובה ברבים, וכח הרבים גדול מאד שעל ידי זה יתחפכו הזדונות לזכויות, ועל ידי זה יזכה כל אחד לטהר עצמו מחטאים עוונות ופשעים.

ובפרוס עלינו ימי השובבי"ם, הפרשיות שקורין בו מגלות ישראל וגאולתן, שבני ישראל היו בגלות מצרים והקב"ה ריחם עליהם והוציאם מתוקף הטומאה, בני ישראל היו במצב קשה במ"ט שערי טומאה, ועם כל זה הוציאם השי"ת וריחם על בני ישראל, כל אחד להשיג זה אל לבו, ולהתחזק בזה שבאזיה מצב שיהיה יכול כל אחד לעשות תשובה, ועל כל העונות מועיל תשובה, על ידי תשובת הרבים, להתאסף בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לשפוך שיח לבבינו לפני הקב"ה ולבקש מלפניו אנה שא נא פשע עבדיך והטאתם, על כל מה שחטאנו בדיבור במעשה ובמחשבה, לשוב מעומקא דלבא בהרהורי תשובה אמיתית, בהרטה על העבר וקבלה טובה על להבא, שיקבלו מהוים והלאה להשגיח על עצמו ולעשות גדרים וסייגים בשמירת עינים וטהרת המחשבה, ועל הפה.

והשי"ת יעזור ויקבל תשובת בני ישראל, בשובה ונחת תושעון, ונוכה להתעורר ולתקן מה שחטאו בעבר, ולהשגיח על העתיד, והשי"ת יעזור שנוכה להתרוממות קרן התורה וישראל והתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי רבינו שליט"א
 ותשוח"ח להם

די היסטאריע

ב איבער די התייסדות פונעם קופת רבי מאיר בעל הנס

און די גרינדונג פונעם כולל
מיסודם של רבותינו
הקדושים זצוק"ל
בית סגוט-סאטמאר
בשנת תרס"ד

אי קורצן פון פריער:

אין די שווערע תקופה פון די "קרייז ציגלער" ווען די רעגירונג פון פראנקרייך האט פארבאטן צו לערנען די הייליגע "תלמוד בבלי" און זיי האבן עס פארברענט אין די גאסן פון פאריז, האבן זיך די גדולי ישראל - ובראשם רבינו יחיאל מפאריז - צוזאמגענומען און עולה געווען קיין ארץ ישראל, דאן איז געגרינדעט געווארן די ערשטע קופה לעניי ארץ ישראל צדקת רבי מאיר בעל הנס.

און יעצט ליינט ווייטער:

אויף די אנפראגע פון די ליינער וועלן מיר אביסל שמועסן איבער די מהות פון דעם מייסד הצדקה "רבי מאיר בעל הנס". ביי די תקופה פון חורבן בית שני, וואס דאן האבן באלויכטן די וועלט די אדירי התורה ארזי הלבנון די גרויסע לייבן גדולי התנאים וועלכע האבן פארפאסט די משניות, רבי עקיבא וחבריו, און ווי באקאנט איז דערנאך רבי עקיבא געבליבן בלויז מיט פינעף תלמידים - פון די פיר און צוואנציג טויזנט תלמידים וואס זענען געשטארבן ל"ע אין די ימי הספירה - איינער פון די פארבליבענע תלמידים איז געווען דער גרויסער תנא רבי מאיר וועלכער האט געפיהרט דאס אידישע פאלק נאכ'ן חורבן בית שני ווען כלל ישראל איז

געווען צובראכן אויף שבתי שברים, רבי מאיר האט אנגעהויבן צו מרביץ תורה זיין פאר תלמידים און האט זוכה געווען צו באלייכטן די וועלט מיט זיין גרויסן כח התורה, און דורך איהם און זיינע תלמידים האט מען אנגעהויבן צו מסדר זיין די משניות די תורה שבעל פה וועלכע איז שפעטער פארענדיגט געווארן דורך רבינו הקדוש.

אין יענע תקופה האבן אין ארצינו הק' געוועלטיגט די רומיים, שלעכטע גזירות זענען באנייט געווארן פון טאג צו טאג, כדי צו שוואך מאכן די כח הקדושה און די כח פון די מנהיגי ישראל, און זיי האבן גע'אסר'ט אויף די ראשי העדה צו לערנען און צו מרביץ תורה זיין פאר אידישע קינדער.

- רבי מאיר לערנט אויס די סגולה פון אלקא דמאיר ענני -

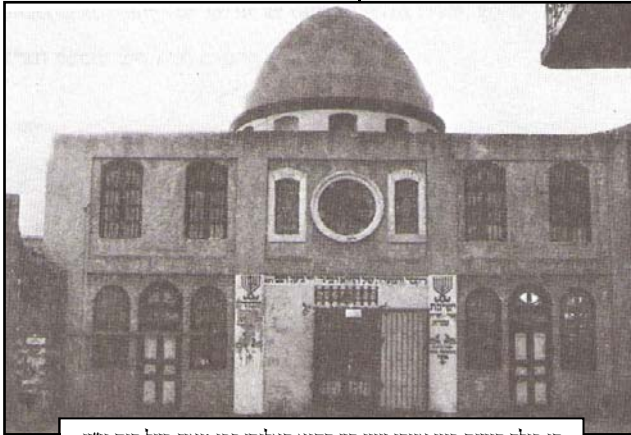
די געבעטה פון איהר שוועסטער ברוריא - וואס איז געווען די ווייב פון רבי מאיר - איז רבי מאיר געגאנגען צום שומר פון תפיסה און האט איהם אונטערגעשמירט מיט געלט אז ער זאל באפרייען זיין שוועגערן, האט דער

איינמאל האבן די רומיים געכאפט רבי חנינא בן תרדיון - דער שווער פון רבי מאיר - פארלערנען שיעורי תורה פאר תלמידים, האט מען איהם דן געווען לשריפה, און זיין טאכטער האט מען איינגעזעצט אין טורמע. אויף

אויפן תליה, שטייענדיג פארלורענערהייט הארט פאר די תליה האט דער שומר זיך דערמאנט אין די סגולה וואס רבי מאיר האט איהם איבערגעגעבן, און ער האט אין די לעצטע מינוט געגעבן אַ זאג "אלקא דמאיר ענני" און בניסי נסים האט מען איהם טאקע נישט געקענט אויפהענגען און וויפל מיטלען מ'האט נאר אנגעשטרענגט איז אונטערגעקומען פארשידענע מכשולות און ס'איז נישט געלונגען איהם צו הענגען.

זעהנדיג די וואונדער האט מען איהם אראפ גענומען פון די עמוד התליה און איהם געפרעגט וואס איז די סיבה אז ס'גייט נישט איהם אויפצוהענגען, האט ער זיי פארציילט די גאנצע געשיכטע וואס ער האט געהאט מיט רבי מאיר און די סגולה וואס ער האט איהם איבערגעגעבן, אזוי איז ער טאקע ניצול געווארן בזכות

רבי מאיר בעל הנס, די מעשה איז מבואר באריכות אין די גמרא מסכת עבודה זרה (דף יח.). און ווי די גמרא פארציילט דארט האט מען דערנאך אויסגעקריצט די צורה פון רבי

די בילד פונעם בנין אויפן ציין פון התנא האלוקי רבי מאיר בעל הנס זי"ע

מאיר אויף די טויערן פון רוים און מ'האט אויסגערופן אז ווער עס וועט טרעפן אַ מענטש מיט דעם געשטאלט זאל איהם כאפן און איבערגעבן פאר די מלוכה, און צוליב די סכנה איז דעמאלטס רבי מאיר אנטלאפן קיין בבל.

שומר געזאגט אז ער האט מורא פון די שטרענגע מלכות אז מ'זאל איהם נישט באשטראפן דערפאר, האט איהם רבי מאיר געזאגט דא האסטו די געלט, מיטן העלפט דערפון זאלסטו משחד זיין דעם מלך, און די צווייטע העלפט זאל זיין פאר דיה, האט דער שומר געפרעגט וואס וועט זיין ווען עס וועט זיך ענדיגן דאס געלט און דער מלך וועט איהם געדענקען זיין זינד, האט איהם רבי מאיר איבער געגעבן די סגולה צו זאגן "אלקא דמאיר ענני", ד.מ. אז ווען ער וועט זיין אין א עת צרה זאל ער זאגן די דריי ווערטער און ער וועט ניצול ווערן מכל צרה וצוקה.

דער שומר האט נישט נאכגעלאזט און ער האט געפרעגט ווער זאגט אז ס'גייט טאקע העלפן און ווי אזוי קען איך דיר גלייבן אז עס וועט מיר נוצן די סגולה, האט רבי מאיר גענומען א שטיק ערד און ער האט דאס געווארפן אויף די פארציקנדע הינט וואס זענען דארט געווען כדי זיי אויפצורעגן, און זיי זענען געקומען צו לויפן איהם צו פארצוקן, האט רבי מאיר שנעל אַ זאג געטהון "אלקא דמאיר ענני" און די הינט האבן איהם אפגעלאזט, אזויווי

דער שומר האט דאס געזעהן האט ער ארויסגעלאזט די שוועסטער פון ברוריא פון טורמע און ער האט איהר איבערגעגעבן פאר רבי מאיר'ן.

שפעטער איז די מעשה אנגעקומען צו די מלוכה און דער מלך האט באפוילן אויפצוהענגען דעם שומר

- די הבטחה פון רבי מאיר פאר זיין פטירה -

בעפאר זיין פטירה האט ער צוגעזאגט אז "ער וועט ממליץ טוב זיין בגנזי מרומים פאר ווער עס וועט שטיצן די עניי ארץ ישראל".

אידישע קינדער האבן שטארק געגלייבט אין דעם, וויסנדיג אז רבי מאיר איז א איש אלוקים קדוש

אין די תקופה פון רבי מאיר האט זיך שטארק געמערט די ארימקייט ביי די אידישע קינדער צוליב דעם וואס די רומיים האבן שטארק אונטערדרוקט דאס אידישע פאלק, און רבי מאיר האט זיך אומגעקוקט אויף די צער פון די עניים און זיי געוואלט ארויסהעלפן,

אזוי איז געגרינדערט געווארן די ענין פון די סגולה נשגבה "צדקת רבי מאיר בעל הנס" אין לויף פון אלע דורות ביזן היינטיגן טאג, אזויווי מיר וועלן אי"ה ממשיך זיין אין די קומענדיגע מאמרים איבער די מקור פון די מייסדים פון די פושקע'ס און די תמיכות פון די בני חוץ לארץ לטובת די עניי ארץ ישראל.

ונורא, און אלעס וואס ער זאגט ווערט מקויים, דערפאר האט מען אנגעהויבן צו מנדב זיין געלט פאר עניי ארץ ישראל לזכות התנא האלוקי רבי מאיר בעל הנס, שעפענדיג די באקאנטע תפילה און סגולה "אלקא דמאיר עננו".

- קופת הרמב"ן -

דערמאנט עטליכע מאל אין זיינע ספרים על התורה, ער האט דעמאלטס מייסד געווען א "ישיבה" אין אלט-שטאט ירושלים און ער האט דארט אנגעהויבן צו מרביץ תורה זיין, די תמיכה איז דעמאלטס געשיקט געווארן פון אידן פון מצרים, ארם צובה און דמשק, די שטעט וועלכע זענען נאנט צו ארץ ישראל, און די רמב"ן האט געזארגט אז מ'זאל אויסטיילן די תמיכה צווישן די לומדים אין ארץ הקודש.

אין לויף פון די שפעטעריגע יארן איז געווען נאך אסאך פון די גדולי הראשונים בעלי התוס' וועלכע זענען ארויף קיין ארץ ישראל אויסצולעבן זייערע יארן אין די הייליגע לאנד, און ווי ס'איז באקאנט איז רבי יוסף טוב עלם פון די בעלי התוס', רבי אשתורי הפרחי בעל כפתור ופרח און רבי יוסף ב"ר ברוך געווען צווישן די וואס האבן באקומען די תמיכה פון די קופה לטובת יושבי ארץ הקודש.

אין אסאך ספרים ווערט דערמאנט די קופת רבי מאיר בעל הנס אלס "קופת הרמב"ן", און באמת איז דאס אויך די ראשי תיבות פון ר'בי מ'איר ב'על נ'ס, אבער מ'האט דערמיט אויך מרמז געווען דעם נאמען פונעם הייליגן רמב"ן וואס ער האט בימיו נאכאמאל פריש געגרינדעט די תמיכה לטובת די עניי ארץ ישראל.

דער הייליגער רמב"ן איז ארויף מיט אַ קבוצה פון זיינע תלמידים קיין ארץ ישראל אין שנת כ"ו צוליב די פיהלע גזירות און רדיפות הדת וואס האט געהערשט אין צרפת - אזוי ווי מיר האבן שוין דערמאנט אינעם פאריגן מאמר - און ער איז אנגעקומען קיין ירושלים סוף שנת כ"ו, ער האט דארט געפונען נישט מער ווי צוויי אידן... און בצירוף פונעם רמב"ן מיט זיינע תלמידים האט מען אנגעהויבן צו מייסד זיין אַ מנין קבוע צום דאווענען.

דער רמב"ן האט דעמאלטס באזוכט די קברי הצדיקים אין די גליל און אין מזרח (אזוי ווי ער

די טרויעריג בארימטע "גירוש שפאניע"

דאן אריבער אויף די אידן וואס זענען יא פארבליבן דארט און האבן זיך גערופן "אנוסים" היטענדיג ווייטער די תורה ומצוות באהאלטענערהייט, ביז דעם ביטערן טאג ז' אב שנת רנ"ב וואס דאן האבן זיך נאנט צו אַ האלבע מיליאן אידן אויפגעהויבן פון לאנד מיט די זעק אויף די פלייצע אן קיין שום דאך איבערן קאפ, זיי האבן איבערגעלאזט זייער גאנצע האב און גוטס כדי צו קענען ממשיך זיין צו דינען דעם באשעפער מיט אַ רוהיגקייט און זיך האלטן נאמנים לה' ולתורתו הק', אין שפיץ פון די אידישע געמיינדע האבן געשפאנט דער גרויסער צדיק רבי דון יצחק אברבנאל - וואס איז געווען דער

נאך יענע תקופה איז אסאך מער געשטיגן די עליה קיין ארץ ישראל, דאס איז געווען נאך די שווערע גזירה פון גירוש ספרד, ווען די שפאנישע איקוויזיצע אין שפיץ פון די קעניגן "איזעבעלא" און דער טרויעריג-בארימטער גלח "טערקוועמאדא" האבן גוזר געווען מ'זאל פארטרייבן אלע אידן פון מדינת ספרד - וואס איז דעמאלטס אין יענע תקופה געווען אַ צענטער פון תורה און אידישקייט - קיין שום איד וואס איז נישט גרייט זיך צו שמד'ן און צו טוישן זיין גלויבן זאל נישט געזעהן ווערן אין גאנץ מדינת ספרד, עס איז נישט דא די פלאץ צו מאריך זיין איבער די ביטערע צרות און פיין וואס איז

עס איז פארברייטערט געווארן דער ישוב אין ארץ ישראל ביתר שאת סיי בכמות און סיי באיכות צוליב די גדולי עולם וואס האבן זיך דארט באזעצט און האבן פארשפרייט זייער תורה איבער די גאנצע וועלט. פון די אנדערע זייט האבן זיך אַ טייל אידן אויך באזעצט אין עיה"ק צפת תו"ב אין שפיץ פון מהר"י בר רב און זיין תלמיד מן הבית יוסף וכו', און אויך זייער תמיכה איז באשטאנען דורך די קופת הקהל פון די אידן יושבי חוץ לארץ.

יועץ פונעם קעניג פון פארטוגאל מצאז - רבי יוסף יעב"ץ, מהרלב"ה, ר"י בר רב און זיין יונגער תלמיד דער בית יוסף, רבינו עובדיה מברטנורא, און נאך. רוב פון די אידן האבן זיך דעמאלטס געוואנדן קיין איטאליע וועלכע האבן געעפנט די טויערן פון זייער לאנד פאר די קומץ אידן, און אין לויף פון די יארן האבן זיי ממשיך געווען צו גיין ווייטער פון מערב אייראפע קיין מזרח זיך צו באזעצן אין ארץ ישראל לחונן עפרה. דעמאלטס איז נתמנה געווארן אלס ירושלימ'ער רב הגאון רבי לוי בן חביב בעל שו"ת מהרלב"ח זצ"ל, און

- לצדקת רבי מאיר בעל הנס -

אזוי אויך איז באקאנט אז הרה"ק מאפטא זצ"ל האט זייער אסאך געזארגט און געטוהן פארשידענע פעולות לטובת די עניי ארץ ישראל, און ער זעלבסט איז שפעטער נתמנה געווארן צו דינען אלס נשיא לטובת צדקת רבי מאיר בעל הנס, און מ'זאגט נאך אז ער פלעג אנטוהן בגדי שבת בשעת ווען עס פלעגן קומען די שלוחי דרבנן פון אר"י אפצונעמען די תמיכה-געלט לטובת די יושבי ארה"ק.

דער מונקאטש'ער רב זצ"ל ברענגט אין זיין ספר דברי תורה (מאמר ב' אות ל') אין נאמען פון זיין רבי'ן בעל דברי יחזקאל דער שינאווא'ער רב זי"ע וואס ער האט געזאגט בשם דעם אפטער'ר רב זי"ע אז "דער חלק אלוקי ממועל די חלק הקדושה פון אַ איד דערקענט זיך לויט וויפיל ער גיט פאר עניי ארץ ישראל לצדקת רבי מאיר בעל הנס".

וואס איז געווען די שטורמישע מחלוקה וואס האט אויסגעבראכן צווישן די ניי ארויפ-געקומענע עולים לארץ ישראל ?

ליינט אי"ה קומענדיגע וואך

ה'ו נ'כונ'ים

לדינער הראשונה

לטובת כולל'ינו המפוארה - מוצש"ק פר' תרומה הבעל"ט

קרבן עדר ויששכרנו "ברך משה" רהסרני סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקוה"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעועבי"א

קרית יואל - בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעמו"מ

"חסדי שלמה זלמן"
ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל
בן ר' מרדכי וורזבערגער ז"ל
נלביע ח' כסלו תשמ"ב
☆☆☆

"חסדי ישראל יעקב"
ע"ש ר'
ישראל יעקב אייזנבערגער ז"ל
נלביע ט"ו אדר תשנ"ו
ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם
פענדל ז"ל ב' סיון תשנ"ה
ואמו מרת דינה ע"ה
ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל
נלביע כ"ט תמוז תשנ"ג
☆☆☆

"חסדי שמואל וחנה"
ע"ש
ר' שמואל זאב לעווין ז"ל
ב"ר יעקב דוב ז"ל
נלביע ג' תשרי תשנ"ה
ווגו' מרת חנה ע"ה
ב"ר חיים משה ז"ל
נלביע י"ב חשוון תשנ"ו
☆☆☆

"אנשי חו"ף"
ע"ש
ר' אביגדור פרידמאן ז"ל
ב"ר נחמיה ז"ל
נלביע ו' שבט תש"ג
ווגו' מרת חנה לאה ע"ה
ב"ר יעקב פרענקל מבי"ח ז"ל
נלביע ב' אלול תשמ"ג
☆☆☆

"צבי א מרו"ם"
ע"ש ר'
צבי אלימלך געלבמאן ז"ל
ב"ר אברהם ז"ל
נלביע ו' אלול תשנ"ט
ווגו' מרת ברינדל ע"ה
בת ר' מרדכי מנחם ז"ל
נלביע כ"ה תמוז תשנ"ט
☆☆☆

"אפריון נמטו' קר' שמעון"
ע"ש ר' שמעון דאסקאל ז"ל
בן ר' שניאור זלמן ז"ל
נלביע ו' מנחם אב תשנ"ח
☆☆☆

"זכרון חיים צבי"
ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל
ב"ר חוקי אתמר טובי ז"ל
נלביע י"ג כסלו תשנ"ה
☆☆☆

"ממכון שבתו השג"ח"

"ברכת מוזל טוב"

הננו משגרים ברכת מוזל טוב המה ולבבית לאנ"ש החשובים כל אחד בשמו יבורך

הרה"ח ר' אברהם משה לאנדא שליט"א

ולחותנו הרה"ח ר' יצחק קארצאג שליט"א

להולדת נכדם

אצל חתנו הר"ר נפתלי אלימלך ליפשיץ הי"ו

השלום וזכר בביהמ"ד מאכאנוקא רח' רש"י

הר"ר ישראל צבי וויינפעלד הי"ו

ולחותנו הרה"ח ר' גרשון כץ שליט"א

חבר הנהלת המוסדות

להולדת בנו, נכדם

"נפש חיה"
ע"ש הרבנית הברכה
מרת ח' מייזליש ע"ה
בת מרן רבינו משה ז"ע
נלביע ח"י שבט תשנ"ג
☆☆☆

"חסדי מנחם משה"
ע"ש
ר' מנחם משה גאנץ
ז"ל
ב"ר דוב ז"ל
נלביע י"ג מנחם אב תשנ"ב
☆☆☆

"תהלה לדוד"
ע"ש ר' משה דוד
מעלער ז"ל
ב"ר יחזקאל משולם ז"ל
נלביע י"א תשרי תשמ"ח
☆☆☆

"אבן ישראל"
ע"ש ר' אברהם נתן
בערנאט ז"ל
ב"ר ישראל ז"ל
נלביע ט"ז חשוון תשנ"ז
☆☆☆

"ציון לנפש חיה"
ע"ש ר' בן ציון בנעט
ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל
נלביע ט' שבט תשנ"ג
ווגו' מרת ח' ע"ה
ב"ר יהושע ז"ל
נלביע י"א סיון תשנ"ה
☆☆☆

"חסדי בא"ר"
ע"ש ר' אלכסנדר
בנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל
נלביע כ"ג ניסן תשנ"ז
ווגו' מרת רייזל ע"ה
ב"ר אפרים ז"ל שמעון
נלביע ה' מכת תשנ"א
☆☆☆

"משאת חיים"
ע"ש ר' חיים גרין ז"ל
ב"ר מרדכי מנחם ז"ל
נלביע כ"א אדר א' תשס"ח
ווגו' מרת אטע
שוינדל ע"ה
ב"ר משה אליהו ז"ל
נלביע י"ב ניסן תשנ"ג